

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Данъчни преференции и преференциални данъчни режими в България

Преглед 2015

Дирекция „Данъчна политика“

Преглед

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	3
I. Същност на данъчните преференции и облекчения	4
II. Видове данъчни преференции и облекчения	4
III. Положителни и отрицателни страни от прилагането на данъчни преференции и облекчения	6
IV. Основни характеристики на системата от данъчни преференции и облекчения в България	8
V. Национални данъчни преференции и облекчения	8
5.1. Данъчни преференции и облекчения по Закона за данък върху добавената стойност	9
5.2. Данъчни преференции и облекчения по Закона за акцизите и данъчните складове	13
5.3. Данъчни преференции и облекчения по Закона за корпоративното подоходно облагане	19
5.4. Данъчни преференции и облекчения по Закона за данъците върху доходите на физическите лица	43
VI. Национални преференциални данъчни режими	61
Заключение	66

Преглед

ВЪВЕДЕНИЕ

Българската данъчна система, както значителна част от данъчните системи в света предвижда редица данъчни преференции, целта, на които е да стимулират поведението на данъкоплатците в подкрепа развитието на определени региони, избрани икономически отрасли и специфични видове дейност, или промяна на прогресивните черти на данъчната система.

Данъчните преференции, от правна гледна точка могат да приемат различни форми – ниски данъчни ставки за данък върху печалбата и данъка върху дивидентите, намалени данъчни ставки, данъчни ваканции, инвестиционни данъчни кредити, ускорена данъчна амортизация, пренасяне на данъчни загуби и други.

Отчитайки влиянието и водещата роля на данъчните преференции за икономическото развитие на страната и заетостта, както и в изпълнение на заложените мерки за реализиране на правителствените приоритети в областта на данъчната политика, беше изготвен настоящия преглед на действащата система от данъчни преференции и преференциални данъчни режими в България.

Изготвеният преглед на системата от данъчни преференции и преференциални данъчни режими в България, разглежда в детайли всяка данъчна преференция, данъчно облекчение и преференциален данъчен режим и включва:

- законова регламентация на преференцията / облекчението / преференциалния режим;
- същност на преференцията / облекчението / преференциалния режим;
- цел на преференцията / облекчението / преференциалния режим;
- условия за ползване на преференцията / облекчението / преференциалния режим;
- лица, ползващи преференцията / облекчението / преференциалния режим.

Настоящият преглед не включва оценка на ефективността на системата от данъчни преференции и преференциални данъчни режими в България, както и оценка за степента на сложност на разпоредбите, регламентиращи данъчните преференции и облекчения и практическото им приложение от данъкоплатците.

Оценката на ефективността на системата от национални данъчни преференции, както и оценката на законовите разпоредби, регламентиращи преференциите ще бъде предмет на бъдещи анализи.

Настоящият преглед включва всички действащи данъчни преференции и преференциални данъчни режими.

I. СЪЩНОСТ НА ДАНЪЧНИТЕ ПРЕФЕРЕНЦИИ И ОБЛЕКЧЕНИЯ

По своята същност данъчните преференции и облекчения представляват фискални мерки и инструменти, които се използват за привличане на преки чуждестранни инвестиции, за стимулиране развитието на определени региони и стратегически икономически отрасли, за стимулиране на иновациите и използването на високи технологии в икономиката, за стимулиране образованието и квалификацията на населението, както и за увеличаване на заетостта.

II. ВИДОВЕ ДАНЪЧНИ ПРЕФЕРЕНЦИИ И ОБЛЕКЧЕНИЯ

Данъчните преференции условно могат да бъдат разделени на две основни групи:

- общи данъчни преференции и облекчения и
- данъчни преференции и облекчения със специална цел.

Общи данъчни преференции и облекчения	
Ниски данъчни ставки за данък върху печалбата и данък върху дивидентите	Ниските данъчни ставки за данък върху печалбата и данък върху дивидентите са вид данъчна преференция, която се използва за стимулиране на преките чуждестранни инвестиции. Тази данъчна преференция се прилага еднакво за всички данькоплатци, независимо от региона или икономическия отрасъл, в който осъществяват дейността си.
Намалени данъчни ставки	Намалени данъчни ставки, различни от стандартните се използват за привличане на преки чуждестранни инвестиции в определени икономически сектори или региони. Тези ставки могат да се прилагат за доходи от определени източници или за дружества, които отговарят на предварително определени критерии.
Данъчни ваканции	Данъчните ваканции са вид данъчна преференция с ограничен срок на действие, която се използва за привличане на преки чуждестранни инвестиции. Преференцията може да бъде под формата на освобождаване от данъчно облагане или преотстъпване на данък. Този вид преференция основно е насочена към новосъздадени дружества, които се освобождават от данък върху печалбата за определен период от време (обикновено 5 години). В някои случаи този период може да бъде удължен с последващ период от прилагане на намалена данъчна ставка.

Преглед

<p>Инвестиционни данъчни кредити и помощи</p>	<p>Инвестиционните данъчни кредити и помощи са вид данъчни преференции за привличане на преки чуждестранни инвестиции на базата на процент от стойността или цялата стойност на направените инвестиции. Това са преференции извън и над данъчната амортизация на дълготрайните активи.</p> <p>Инвестиционният данъчен кредит намалява директно размера на дължимия данък върху печалбата.</p> <p>Инвестиционната помощ намалява данъчната основа за определяне на данък върху печалбата.</p>
<p>Ускорена данъчна амортизация</p>	<p>Ускорената данъчна амортизация е вид данъчна преференция за привличане на преки чуждестранни инвестиции и по своята същност представлява отсрочване на плащането на данък върху печалбата, чрез признаване на по-висок размер данъчно признати разходи за амортизации за съответните години при спазване на определени условия по отношение на активите.</p>
<p>Пренасяне на данъчни загуби</p>	<p>Пренасянето на данъчни загуби е вид данъчна преференция за привличане на високо рискови инвестиции свързани с несигурна възвръщаемост и генериране на значителни загуби през първите години от инвестирането. Данъчното третиране на загубите може да бъде под различни форми: пренасяне на загубите напред за бъдещи данъчни периоди или назад за предходни данъчни периоди, пренасянето на загубите може да бъде или да не бъде ограничено във времето, както и различен процент на пренасяне на загубите.</p>

Данъчни преференции и облекчения със специална цел

<p>Данъчни преференции за регионално развитие</p>	<p>Данъчни мерки, които под формата на данъчни ваканции, инвестиционни данъчни кредити или ускорена данъчна амортизация се предоставят за дейност, осъществявана в отдалечени региони, икономически по-слабо развити региони или региони с високо ниво на безработица. Основният ефект от този вид преференция е пренасочване на инвестиции от привлекателни към непривлекателни региони на страната.</p>
<p>Данъчни преференции за създаване на работни места</p>	<p>Данъчни мерки, основно насочени за развитие на трудоемки индустрии или за създаването на работни места за определени категории лица – млади хора, хора с увреждания, дългосрочно безработни лица.</p>

Преглед

Данъчни преференции за трансфер на технологии	Данъчни мерки, които под формата на ускорена данъчна амортизация или инвестиционен данъчен кредит имат за цел привличане на инвестиции за развитието на високи технологии или за научноизследователска и развойна дейност.
Данъчни преференции за насърчаване на износа	Данъчни мерки, насочени към привличане на инвестиции в експортно ориентирани отрасли, най-често под формата на данъчни ваканции или специални помощи при инвестиции в експортни ориентирани отрасли, като например освобождаване от облагане на приходи, кореспондиращи на дела на износа в общия обем на продажби или разширяване обхвата на данъчно признатите разходи, свързани с износ.
Зони за свободна търговия или експортна обработка	Зоните за експортна обработка са тясно свързани с насърчаване на износа. Те осигуряват благоприятна среда, в която чуждестранни и местни лица, могат да внасят машини, материали и суровини, освободени от мита и данъци с цел сглобяване, обработка или производство и износ на готов продукт. Основните ползи от въвеждането на зони за свободна търговия са печалбите от износ, но също е възможно да се цели и създаване на работни места, привличане на високи технологии или развитие на определени региони в страната.

III. ПОЛОЖИТЕЛНИ И ОТРИЦАТЕЛНИ СТРАНИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА ДАΝЪЧНИ ПРЕФЕРЕНЦИИ И ОБЛЕКЧЕНИЯ

Използването на данъчни преференции и облекчения за стимулиране на икономическото развитие и заетостта има, както значителни предимства, така и редица недостатъци.

1. Положителни страни от прилагането на данъчни преференции и облекчения

Положителни страни	
Положителни външни фактори	Ползите от данъчните преференции и облекчения включват нови капиталови инвестиции, инвестиции в научноизследователска и развойна дейност, както и обучения на персонала във връзка с направените инвестиции.

Преглед

Практичност	Въпреки, че основната цел на данъчното облагане е повишаване на бюджетните приходи, данъчната система по своята същност засяга и икономическите стимули. Поради тази причина, данъчните преференции и облекчения представляват гъвкав инструмент за въздействие върху стимулите в посока, която допринася за реализирането на други политически цели, като например насърчаване на инвестициите, създаване на работни места, развитие на определени региони и други.
Създаване на благоприятен инвестиционен климат	В съчетание с други мерки въвеждането на данъчни преференции и облекчения е сигнал за ангажимента на държавата да улесни предприемачите, чуждестранните и местни инвеститори.
Мобилност на капитала	В условията на глобална икономика с висока мобилност на капитала, ефективното данъчно облагане трябва да бъде ниско, за да бъдат привлечени външни потоци от чуждестранни инвестиции и същевременно да се осигурят производствени инвестиции, финансирани с вътрешен капитал.
Данъчна конкуренция	В условията на конкуренция между държавите за едни и същи инвестиции, въвеждането на специални данъчни преференции за насърчаване на икономическия растеж и инвестициите, оказва влияние върху инвестиционните решения на предприемачите – местни и чуждестранни.
Компенсира недостатъци в инвестиционния климат	Системата от данъчни преференции може да компенсира други недостатъци в инвестиционния климат в страната, като например ненадеждна инфраструктура, макроикономическа нестабилност, проблеми в съдебната система и други.
Данъчни приходи	Косвеното въздействие върху приходите може бъде благоприятно, тъй като новите инвестиции материализирани чрез данъчни преференции създават нови работни места и са свързани с ефекти, които генерират данъчни приходи.
Политическо значение	Цената на данъчните преференции е по-малко видима в сравнение с инвестиционните политики, които са свързани с директен разход за бюджета, което прави преференциите атрактивни и предпочитани.
Ефективен стимул за преките чуждестранни инвестиции	Практиката показва, че данъчните преференции и облекчения са ефективен стимул за насърчаване на преките чуждестранни инвестиции.

Преглед

2. Отрицателни страни от прилагането на данъчни преференции и облекчения

Отрицателни страни	
Загуби на бюджетни приходи	Това са бюджетните приходи, които биха били събрани при отсъствието на съответната данъчна преференция или облекчение.
Загуби на бюджетни приходи от данъчни измами	Злоупотреби и некоректно използване на данъчните преференции и облекчения или минимизиране плащането на данъци чрез използване на различни схеми за данъчно планиране.
Разходи за разпределение на ресурси	Данъчните преференции водят до изкривяване на инвестиционния избор между отделни икономически отрасли и дейности, вместо да коригират пазарните недостатъци.
Въздействие върху администрацията	Данъчните преференции и облекчения водят до усложняване на данъчната система, поради което разходите на данъчната администрация се увеличават.
Икономически разходи	Загубите от бюджетни приходи във връзка с прилагането на данъчни преференции за стимулиране на определен клас инвеститори или дейности се поемат от останалите данъкоплатци.

IV. ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СИСТЕМАТА ОТ ДАΝЪЧНИ ПРЕФЕРЕНЦИИ И ОБЛЕКЧЕНИЯ В БЪЛГАРИЯ

Системата от данъчни преференции, облекчения и преференциални данъчни режими в България е насочена към стимулиране на преките чуждестранни инвестиции и иновациите, повишаване на заетостта, развитието на определени региони и стратегически отрасли в страната, както и за постигането на определени социални цели.

Системата включва различни видове данъчни преференции и облекчения – освобождаване от данъчно облагане, намалени данъчни ставки, преотстъпване на корпоративен данък и данък върху приходите, ускорена данъчна амортизация, пренасяне на данъчни загуби и други.

V. НАЦИОНАЛНИ ДАΝЪЧНИ ПРЕФЕРЕНЦИИ И ОБЛЕКЧЕНИЯ

В настоящия преглед на системата от национални данъчни преференции и облекчения са разгледани основните видове данъчни преференции за бизнеса и гражданите, регламентирани в Закона за данък върху добавената стойност, Закона

Преглед

за акцизите и данъчните складове, Закона за корпоративното подоходно облагане и Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Изготвеният преглед на системата от данъчни преференции и преференциални данъчни режими в България, разглежда в детайли всяка данъчна преференция, данъчно облекчение и преференциален данъчен режим и включва:

- законова регламентация на преференцията/облекчението/преференциалния режим;
- същност на преференцията/облекчението/преференциалния режим;
- цел на преференцията/облекчението/преференциалния режим;
- условия за ползване на преференцията/облекчението/преференциалния режим;
- лица, ползващи преференцията/облекчението/преференциалния режим.

5.1. ДАНЪЧНИ ПРЕФЕРЕНЦИИ И ОБЛЕКЧЕНИЯ ПО ЗАКОНА ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ

В Закона за данък върху добавената стойност са регламентирани следните данъчни преференции:

Данъчна преференция

Специален ред за начисляване на данък върху добавената стойност при внос и съкратен 30-дневен срок за възстановяване на данък върху добавената стойност при реализиране на инвестиционен проект

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 57, чл. 164 - чл. 167 от Закона за данък върху добавената стойност. Данъчната преференция представлява схема за минимална помощ по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията за прилагане на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на Европейския съюз към помощта de minimis (Регламента). Отклонение от схемата е допустимо при спазване на Закона за държавните помощи и правилника за прилагането му чрез нотификационна процедура и получаване на положително решение от страна на Европейската комисия.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в правото на данъчно задълженото по Закона за данък върху добавената стойност лице да начисли самостоятелно данъка при внос на стоки вместо митническите органи за данъчния период, през който е възникнало данъчното събитие, ако има разрешение, издадено от министъра на финансите. В този случай митническите органи допускат вдигане на стоките, без данъкът да е ефективно внесен или обезпечен. За същия данъчен период вносителят има право на данъчен кредит за начисления данък, съгласно общите разпоредби на ЗДДС.

Преференцията се прилага само в случаите, когато регистрираното лице, е

Преглед

получило разрешение, издадено по реда на чл. 16б от закона и внася стоки (с изключение на акцизни) по списък, одобрен от министъра на финансите.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има за цел насърчаване на първоначални инвестиции (над 5 млн. лева) и създаване на нови работни места (повече от 20), свързани с тях. Чрез мярката се насърчават предприятия, които инвестират в страната, като се позволява на тези компании ефективно да не плащат ДДС при внос. Това дава възможност на предприятията да освободят ликвидни средства в началото на инвестиционния си проект (в първите две години). С цел избягване на дискриминацията в потреблението на стоки при внос и доставки на територията на страната е въведено ускорено възстановяване на платения ДДС от същите компании за доставки на територията на страната. Срокът за възстановяване на ДДС е **30 дни**.

Условия за ползване на данъчната преференция

За да бъде ползвана данъчната преференция е необходимо едновременното наличие на следните условия:

1. Реализация на инвестиционен проект - данъчно задълженото лице следва да реализира инвестиционен проект, одобрен от министъра на финансите. Одобряване на инвестиционния проект е допустимо при наличие едновременно на следните обстоятелства:

- срокът на изпълнение на проекта е до 2 години;
- размерът на инвестициите е над 5 млн. лева, за период не по-дълъг от 2 години;
- създават се повече от 20 нови работни места;
- лицето има възможности за финансиране на проекта, както и за изграждане и поддържане на обекти, осигуряващи изпълнението му.

Законът детайлизира процедурата за издаване на разрешение да се прилага преференцията за срок до 2 години, въз основа на искане от лицето, придружено с изискуемите по закона документи, доказващи същността на проекта, икономическата му целесъобразност и рентабилност, финансовото състояние на данъчно задълженото лице, възможността му за финансиране и изпълнение на проекта, потвърдени от регистриран одитор.

2. Регистрация по закона - кандидатстващите за прилагане на специалния ред за начисляване на данък върху добавената стойност при внос и съкратен 30-дневен срок за възстановяване на данък върху добавената стойност, следва да бъдат регистрирани лица по смисъла на ЗДДС.

3. Липса на изискуеми и неизплатени данъчни и осигурителни задължения - данъчно задължените лица, желаещи да ползват преференцията, не следва да имат неплатени и изискуеми данъчни задължения и задължения за осигурителни вноски. Липсата на задължения се доказва с удостоверения, издадени от Националната агенция за приходите.

4. Изпълнение на критериите за получаване на минимална помощ

Преглед

1. Не могат да ползват преференцията данъчно задължени лица:

- осъществяващи дейност в сектора „рибарство и аквакултури“, обхванати от Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета;
- осъществяващи дейност по първично производство на селскостопански продукти;
- осъществяващи дейност по преработка и търговия със селскостопански продукти в следните случаи:
  - когато размерът на помощта е определен въз основа на цените или количествата на този вид продукти, изкупувани от първичните производители или предлагани на пазара от съответните предприятия;
  - когато помощта е свързана със задължението да бъде прехвърлена частично или изцяло на първичните производители;
- Помощите, подчинени на преференциалното използване на национални продукти, спрямо вносни такива.

2. Не могат да ползват преференцията данъчно задължени лица, които с натрупване на минималната помощ по режима, с друга предоставена преди това *минимална* помощ, съгласно Регламент (ЕО) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, и/или *минимална* помощ, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес се надхвърля прага от левовата равностойност на 200 000 евро. За предприятията, които осъществяват автомобилни товарни превози за чужда сметка или срещу възнаграждение се надхвърля прага от левовата равностойност на 100 000 евро, като в помощта не се включват разходи за придобиване на товарни автомобили за сухопътен транспорт; тези прагове се прилагат, независимо от това дали помощта се финансира изцяло или частично с ресурси на Европейския съюз.

2.1. Данъчно задълженото лице, представя декларация за размера на получените от него минимални помощи, независимо от тяхната форма и източник, за последните три данъчни години, включително текущата.

За целите на чл. 2 от Регламент 1407/2013, данъчно задълженото лице отговаря на условията за „едно и също предприятие“, когато са налице поне един вид от следните взаимоотношения:

- а) дадено предприятие притежава мнозинството от гласовете на акционерите или съдружниците в друго предприятие;
- б) дадено предприятие има право да назначава или отстранява мнозинството от членовете на административния, управителния или надзорния орган на друго предприятие;
- в) дадено предприятие има право да упражнява доминиращо влияние спрямо друго предприятие по силата на договор, сключен с това предприятие, или на разпоредба в неговия устав или учредителен акт;
- г) дадено предприятие, което е акционер или съдружник в друго предприятие, контролира самостоятелно, по силата на споразумение с останалите акционери

Преглед

или съдружници в това предприятие, мнозинството от гласовете на акционерите или съдружниците в това предприятие;

Предприятия, поддържащи едно от взаимоотношенията, посочени от буква „а“ до буква „г“, посредством едно или няколко други предприятия, също се разглеждат като „едно и също предприятие“.

В случаите, когато е налице „едно и също предприятие“ по смисъла на цитираната разпоредба, освен упоменатата по-горе декларация се подава отделно за всяко лице и декларация за размера на получените от това лице минимални помощи, независимо от тяхната форма и източник, за последните три данъчни години, включително текущата.

Помощта de minimis включва всички предходни помощи на преобразуващите се предприятия, в случаите на преобразуване или прехвърляне на предприятия.

Лицата, получили разрешение от Министерството на финансите за прилагане на специалния ред по ЗДДС преди 1 януари 2015 г., следва да подават в министерството информация, относно изпълнението на инвестиционния проект за годината на издаване на разрешението и за следващата календарна година – в срок до 20-ти януари на годината, следваща годината, за която се отнася информацията. За остатъка от периода на изпълнение на инвестиционния проект – в срок до 20-то число на месеца, следващ месеца на изтичане на срока на решението.

Лица, ползващи преференцията

Лица, регистрирани по Закона за данък върху добавената стойност и установени на територията на страната.

Данъчна преференция

Намалена данъчна ставка в размер 9 на сто за настаняване, предоставяно в хотели и подобни заведения

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 66, ал. 2 от Закона за данък върху добавената стойност.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в намалена данъчна ставка за доставки по настаняване, предоставяно в хотели и подобни заведения, включително предоставянето на ваканционно настаняване и отдаване под наем на места за площадки за къмпинг или каравани.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има за цел стимулиране развитието на туризма в България като стратегически отрасъл.

Условия за ползване на данъчната преференция

Обект на облагане с данъчна ставка в размер на 9 на сто е доставката на услуга, за която са изпълнени следните условия:

Преглед

- доставчикът предлага настаняване в туристически обекти, които са категоризирани по Закона за туризма;
- предмет на доставката е “настаняване”.

Намалената данъчна ставка е приложима по отношение на всеки получател на услугата ”настаняване”- туроператори, туристически агенти и други юридически лица, като и физически лица.

Лица, ползващи преференцията

За да бъдат третирана като “настаняване” и облагана със ставката по чл. 66, ал. 2 от ЗДДС, доставката следва да бъде предоставена от доставчика на получателя на услугата пряко, на свой риск и за своя сметка, без тази услуга да бъде предоставена към него от трети лица.

Намалената данъчна ставка от 9 на сто за настаняване, предоставяна в хотели и подобни заведения ще е приложима не само, когато настаняването се предоставя директно от хотелиер. Намалената ставка ще се прилага по отношение на предмета на услугата, а не по отношение на качеството на доставчика.

5.2. ДАНЪЧНИ ПРЕФЕРЕНЦИИ И ОБЛЕКЧЕНИЯ ПО ЗАКОНА ЗА АКЦИЗИТЕ И ДАНЪЧНИТЕ СКЛАДОВЕ

В Закона за акцизите и данъчните складове са въведени данъчни преференции и облекчения, под формата на освобождаване от облагане с акциз и намалени акцизни ставки. Следва да се отбележи, че като данъчни преференции са разгледани само тези освобождавания от облагане и намалени ставки, които са опции по европейското акцизно законодателство и са въпрос на национално решение. Задължителните освобождавания по европейските акцизни директиви не са национални данъчни преференции.

В закона са регламентирани следните данъчни преференции и облекчения:

Данъчна преференция

Възстановяване на платен акциз върху алкохол и алкохолни напитки, при употребата им за медицински цели

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 22, ал. 4 от Закона за акцизите и данъчните складове и чл. 9 от Правилника за прилагане на Закона за акцизите и данъчните складове.

Опция съгласно член 27, параграф 2 от Директива 92/83/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за хармонизиране на структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява във възстановяване на платеният акциз за алкохол и алкохолни напитки, когато те са използвани за медицински цели в лечебни заведения и аптеки, като проби за анализ, за необходими производствени изпитвания или

Преглед

за научни цели, за научни изследвания, в производствен процес, при условие, че крайният продукт не съдържа алкохол.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има за цел подпомагане на здравеопазването в страната – лечебните заведения и аптеки.

Условия за ползване на данъчното облекчение

Платеният акциз се възстановява след използването на алкохола и алкохолните напитки, въз основа на писмено искане по образец утвърден в Правилника за прилагане на закона.

Искането за възстановяване съдържа следните данни:

1. вида, количеството, единичната цена с включен акциз и алкохолното съдържание на използвания алкохол и алкохолни напитки;
2. сумата на акциза, подлежащ на възстановяване – общо и по видове използван алкохол и алкохолни напитки.

Към искането за възстановяване се прилагат и следните документи:

1. копие от фактурите за закупените алкохол и алкохолни напитки по цени с включен акциз или митническа декларация за внесените алкохол и алкохолни напитки;
2. разходната норма на използвания алкохол и алкохолни напитки за всяка отделна дейност, съгласно технологични инструкции, рецептурници или отраслови нормали;
3. документът, удостоверяващ правото за извършване на съответната дейност;
4. документите, удостоверяващи извършването на съответните дейности и използваните алкохол и алкохолни напитки по видове и количества.

Лица, ползващи преференцията

Лечебни заведения по смисъла на Закона за лечебните заведения, аптеки по смисъла на Закона за лекарствата и аптеките в хуманната медицина, институти за научни изследвания, лаборатории, които използват алкохол и алкохолни напитки с платен акциз. Възстановяването се прилага и за производители, които използват в производствения процес алкохол и алкохолни напитки с платен акциз, при условие че крайният продукт не съдържа алкохол.

Данъчна преференция

Нулева акцизна ставка върху електрическата енергия за битови нужди

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 34а, ал. 2 от Закона за акцизите и данъчните складове.

Опция съгласно член 15, параграф 1, буква „з” от Директива 2003/96/ЕИО на Съвета от 27 октомври 2003 година относно реструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията, която дава

Преглед

възможност на държавите-членки на ЕС да прилагат освобождаване на електроенергията, използвана в бита.

Същност на данъчната преференция

Акцизната ставка върху електрическата енергия с код по КН 2716 за потребители на електрическа енергия за битови нужди по смисъла на Закона за енергетиката е нула лева за мегаватчас.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има социална цел.

Условия за ползване на данъчната преференция

Лицата, които продават електрическа енергия на потребители на електрическа енергия за битови или стопански нужди по смисъла на Закона за енергетиката, подлежат на задължителна регистрация по чл. 57а, ал. 1, т. 2 от Закона за акцизите и данъчните складове.

За получаване на регистрацията, лицата подават искане до началника на митницата по постоянен адрес. Към искането се прилагат следните документи:

1. удостоверение за актуално състояние – оригинал или нотариално заверено копие, в случаите, когато лицето не е пререгистрирано по реда на Закона за търговския регистър, ако лицето подлежи на токова вписване;
2. заверено от лицето копие на документ, удостоверяващ единния му идентификационен код;
3. лиценз, разрешение или регистрация, когато това се изисква по закон;
4. вид на акцизните стоки с код по КН.

Въз основа на подаденото искане и приложените документи, началникът на митницата издава удостоверение за регистрация или отказва с мотивирано решение за издаването му.

Лица, ползващи преференцията

Лицата, получили лиценз по Закона за енергетиката, които продават електрическа енергия на потребители на електрическа енергия за битови или стопански нужди по смисъла на Закона за енергетиката.

Данъчна преференция

Нулева акцизна ставка върху въглищата и кокса при продажба на физически лица

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 20, ал. 2, т. 15 от Закона за акцизите и данъчните складове.

Опция, съгласно член 15, параграф 1, буква „з”от Директива 2003/96/ЕИО на Съвета от 27 октомври 2003 година относно преструктурирането на правната

Преглед

рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията, която дава възможност на държавите-членки да прилагат освобождаване на въглищата и кокса, използвани в бита.

Същност на данъчната преференция

Акцизната ставка върху въглищата и кокса при продажба на физически лица, с изключение на едноличните търговци е нула лева за гигаджаул.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има социална цел.

Условия за ползване на данъчната преференция

Няма поставени условия за ползване на данъчната преференция.

Лица, ползващи преференцията

Физически лица, с изключение на еднолични търговци.

Данъчна преференция

Намалена акцизна ставка за природен газ, използван като моторно гориво

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 32, ал. 1, т. 6а от Закона за акцизите и данъчните складове.

Опция, съгласно член 15, параграф 1, буква „и“ от Директива 2003/96/ЕИО на Съвета от 27 октомври 2003 година относно реструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията, която дава възможност на държавите-членки на ЕС да прилагат намалени ставки за природен газ, използван като гориво.

Същност на данъчната преференция

Акцизната ставка за природен газ, използван като моторно гориво с кодове по КН 2711 11 00 и 2711 21 00 е 0,85 лв. за 1 гигаджаул.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има екологична цел.

Условия за ползване на данъчната преференция

Няма поставени условия за ползване на данъчната преференция.

Република България е изпратила до Европейската комисия нотификация за прилагане на намалена акцизна ставка, използван като моторно гориво в размер на 0,85 лв. за 1 гигаджаул за период от 6 години, считано от 1 януари 2014 г.

Съгласно разпоредбата на чл. 32, ал. 12 от Закона за акцизите и данъчните складове, акцизната ставка по ал. 1, т. 6а за природен газ с кодове по КН 2711 11 00 и 2711 21 00 се увеличава на 5,10 лв. за 1 гигаджаул в случай, че Европейската комисия постанови акт за несъответствие с правилата в областта на държавните помощи под формата на

Преглед

намалена акцизна ставка за природен газ, използван като моторно гориво от датата на постановяване на акта.

Лица, ползващи преференцията

Лицата, които използват природен газ като моторно гориво.

Данъчна преференция

Намалена акцизна ставка за етилов алкохол (ракия), произведен в специализиран малък обект за дестилиране в размер на 550 лв. за 1 хектолитър чист алкохол

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 31, т. 6 от Закона за акцизите и данъчните складове.

Данъчната преференция е в съответствие с договорена дерогация в преговорния процес за присъединяване на Република България към ЕС за прилагане на намалена акцизна ставка при производството на етилов алкохол (ракия) до 30 литра годишно на семейство за лично потребление.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в прилагане на намалена акцизна ставка в размер на 550 лв. за 1 хектолитър чист алкохол, произведен в специализиран малък обект за дестилиране (казан).

По смисъла на чл. 4, т. 8 от Закона за акцизите и данъчните складове „Специализиран малък обект за дестилиране” е обект за дестилиране с обща вместимост на съдовете до 1000 литра включително, в който се произвежда етилов алкохол (ракия) от грозде и плодове - собствено производство на физически лица, за тяхно лично и семейно потребление до 30 литра етилов алкохол (ракия) годишно на семейство.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има социална цел.

Условия за ползване на данъчната преференция

Намалената акцизна ставка се прилага само от лицата, отговарящи на определението за специализиран малък обект за дестилиране, дефинирано в чл. 4, т. 8 от закона, които подлежат на задължителна регистрация по реда на Закона за акцизите и данъчните складове. Съгласно чл. 57 от закона, собствениците или наемателите на такива обекти могат да бъдат само лица по смисъла на чл. 40в от Закона за виното и спиртните напитки. Агенция „Митници” издава удостоверение за регистрация на тези лица, въз основа на подадено искане от лицата до началника на митницата по местонахождение на обекта преди започване на дейността.

За издаване на удостоверение за регистрация, лицата подават искане до началника на митницата по местонахождение на обекта преди започване на дейността.

Към искането, лицето прилага следните документи:

Преглед

1. удостоверение за актуално състояние - оригинал или нотариално заверено копие в случаите, когато лицето не е пререгистрирано по реда на Закона за търговския регистър;
2. техническа справка за откритите и закритите производствени обекти или складове с посочена квадратура и местонахождението им, пълно описание на технологичното оборудване, включително съдовете и техния обем;
3. оригинал или нотариално заверено копие на документ, удостоверяващ въвеждането на обекта в експлоатация, издаден по реда на Закона за устройство на територията;
4. заверено от лицето копие на картата за идентификация по регистър БУЛСТАТ;
5. лиценз, разрешение или регистрация, когато това се изисква по закон;
6. декларация, че обектът отговаря на изискванията за специализиран малък обект за дестилиране;
7. списък с трите имена и единния граждански номер на лицата, които водят производствения процес (отговорници на обектите) и отговарят на изискванията на Закона за виното и спиртните напитки и нормативните актове за прилагането му.

Лица, ползващи преференцията

Лицата, отговарящи на определението за специализиран малък обект за дестилиране, дефинирано в чл. 4, т. 8 от Закона за акцизите и данъчните складове.

Данъчна преференция

Намалена акцизна ставка за бира, произведена от независими малки пивоварни

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 31, т. 7 от Закона за акцизите и данъчните складове.

Опция, съгласно член 4, параграф 1 от Директива 92/83/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за хармонизиране структурата на акцизите върху алкохола и алкохолните напитки, която дава възможност на държавите-членки на ЕС да прилагат по-ниски данъчни ставки за бирата, произведена в независими малки пивоварни.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в прилагане на намалена акцизна ставка в размер на 0.75 лв. за 1 хектолитър на градус плато за бирата, произведена от независими малки пивоварни.

По смисъла на чл. 4, т. 38 от Закона за акцизите и данъчните складове „Независима малка пивоварна” е данъчен склад, който е правно и икономически независим, от която и да е друга пивоварна, която не ползва под каквато и да е форма помещения или производствени мощности на друга пивоварна, която не осъществява дейността си по лицензионен договор за производство на бира или други продукти на малцова основа и

Преглед

годишното ѝ производство не надхвърля 200 000 хектолитра бира. Правно и икономически независима пивоварна е дружество:

а) в чийто капитал не участва друго дружество, осъществяващо производство или търговия с бира или, което не участва в капитала на друго дружество, осъществяващо производство или търговия с бира, или

б) в чийто управителни или контролни органи не участват лица, участващи в управителните или контролните органи на друго дружество, осъществяващо производство или търговия с бира, или

в) в чийто управителни или надзорни органи не участват лица, участващи в управителните или надзорните органи на друго дружество за производство или търговия с пиво или в трето дружество, свързано с такова друго дружество за производство или търговия с бира, или с техни роднини.

За една независима малка пивоварна се смята, и когато две или повече малки пивоварни осъществяват съвместна дейност и общото им годишно производство не надхвърля 200 000 хектолитра.

Производител на бира, за който е установено, че е декларирал невярна информация по реда на Закона за акцизите и данъчните складове в текущата или предходната година не се смята за независима малка пивоварна.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има за цел подпомагане развитието на малките и средни предприятия в страната.

Условия за ползване на данъчната преференция

Намалената акцизна ставка се прилага само от лицата, отговарящи на определението за независима малка пивоварна, дефинирано в чл. 4, т. 38 от закона, които имат издаден лиценз за управление на данъчен склад и издадено удостоверение за регистрация на независима малка пивоварна. За издаване на удостоверение за регистрация на независима малка пивоварна се подава искане по образец съгласно приложение № 5а от Правилника за прилагане на Закона за акцизите и данъчните складове до директора на Агенция „Митници“.

Всяка година до 31 януари независимите малки пивоварни подават в митницата по местонахождение на данъчния склад информация за произведената бира през предходната година.

Лица, ползващи преференцията

Лица - производители на бира от малки независими пивоварни.

5.3. ДАНЪЧНИ ПРЕФЕРЕНЦИИ И ОБЛЕКЧЕНИЯ ПО ЗАКОНА ЗА КОРПОРАТИВНОТО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ

В Закона за корпоративното подоходно облагане са регламентирани следните данъчни преференции и облекчения:

Данъчна преференция

Данъчна ставка за корпоративен данък - 10 %

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 20 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в данъчна ставка за корпоративния данък в размер 10 на сто.

Цел на данъчната преференция

Данъчната ставка има за цел привличането на преки чуждестранни инвестиции.

Условия за ползване на данъчната преференция

Няма поставени условия.

Лица, ползващи преференцията

Данъчната ставка се прилага еднакво за всички данъчно задължени лица, независимо в какъв икономически регион или отрасъл осъществяват своята дейност и независимо от осъществяваната дейност.

Данъчна преференция

Освобождаване от облагане на сделките с акции, извършени на фондова борса.

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 44, чл. 196 и § 1, т. 21 от ДР на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в освобождаване от облагане на печалбите, реализирани от сделки с определени финансови активи, когато сделките са извършени на фондова борса. Аналогично на печалбите, загубите от подобни сделки не са признати за данъчни цели.

Цел на данъчната преференция

С данъчната преференция се цели развитие на последващата търговия с акции (вторичния пазар), като по този начин косвено се насърчава инвестирането в икономиката. Освобождаването от данък води до увеличаване на нетния доход (доходът след данъчно облагане) на инвестицията в акции. Насърчаването на търговията с акции води до повишаване на тяхната ликвидност, защото в резултат на развитата търговия притежателят на акциите по-лесно може да ги продаде. Увеличаването на нетния доход от акциите, заедно с повишаването на тяхната ликвидност, дава предимство при инвестирането в акции, спрямо инвестирането в други финансови активи, което в крайна сметка насърчава инвестирането в икономиката на страната. Закупуването на акции води до инвестиране на средства пряко в икономиката за продължителен период от

Преглед

време, защото за разлика от другите начини на финансиране на дружествата (заеми), привлечените средства в бизнеса чрез акции се ползват по-продължително (средствата подлежат на връщане от дружеството едва при неговото прекратяване (за разлика от набраните средства със заем)).

Условия за ползване на данъчната преференция

- **регулиран пазар на ценни книжа** – за да се ползва данъчното облекчение, сделката (продажбата) трябва да бъде извършена на регулиран пазар на ценни книжа (фондова борса) в България или в друга държава – членка на ЕС/ЕИП. Сделките, извършени на извънборсов пазар или на борсов пазар в трета страна се облагат по общия ред.

- **финансови активи** – финансовите активи, за които се допуска облекчението са:

1. дялове и акции на колективни инвестиционни схеми и на национални инвестиционни фондове;
2. акции и права, извършени на регулиран пазар.

Лица, ползващи преференцията

1. Местни юридически лица – освободена от корпоративен данък е печалбата от посочените сделки, а загубата не се признава за данъчни цели;
2. Чуждестранни юридически лица – реализираните доходи се освобождават от данък при източника.

Данъчна преференция

Освобождаване от облагане с корпоративен данък на колективните инвестиционни схеми, които са допуснати до публично предлагане в Република България, националните инвестиционни фондове, по Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране и дружествата със специална инвестиционна цел.

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 174 и чл. 175 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в освобождаване от облагане с корпоративен данък колективните инвестиционни схеми, които са допуснати до публично предлагане в Република България, национални инвестиционни фондове по Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране и дружествата със специална инвестиционна цел по Закона за дружествата със специална инвестиционна цел.

Цел на данъчната преференция

1. Колективни инвестиционни схеми

Преглед

Колективната инвестиционна схема (КИС) е инвестиционно дружество или договорен фонд, което инвестира парични средства в ценни книжа, инструменти на паричния пазар или в други ликвидни финансови активи. Паричните средства, които КИС инвестира се набират чрез предлагане на дялове/акции от КИС на физически или юридически лица. При инвестиране, чрез използване на схемата на КИС, инвеститорът вместо да инвестира пряко в акции/дялове на определени дружества, той го прави косвено чрез закупуване на акции/дялове от КИС, която от своя страна инвестира в акции/дялове на определени дружества. По този начин, чрез закупуване на дялове/акции от КИС инвеститорът инвестира в различни дружества, като чрез диверсификацията се намалява рискът, който той понася. Специфичното при КИС е, че всеки акционер, съответно притежател на дялове, има право да поиска обратно изкупуване на своите акции/дялове по цена, основаваща се на нетната стойност на активите на КИС.

С освобождаването от облагане на КИС се цели да не се допусне двойно данъчно облагане на дохода от инвестиране – от една страна облагане на ниво КИС, а от друга на ниво акционер, съответно притежател на дялове в КИС. Освобождаването от облагане на КИС води до облагане на инвестицията единствено при акционера, съответно притежателя на дялове в КИС.

2. Дружества със специална инвестиционна цел

Дружество със специална инвестиционна цел (АДСИЦ) е акционерно дружество, което инвестира парични средства в недвижими имоти или във вземания. Паричните средства се набират чрез издаване на ценни книжа (емитиране на акции) от АДСИЦ. Този процес е познат като секюритизация на недвижими имоти или във вземания.

АДСИЦ може да извършва само следните сделки:

- набиране на средства чрез издаване на ценни книжа (емитиране на акции);
- покупка на недвижими имоти и вещни права върху недвижими имоти, извършване на строежи и подобрения, с цел предоставянето им за управление, отдаване под наем, лизинг или аренда и продажбата им, или покупко-продажба на вземания. Недвижимите имоти, придобивани от АДСИЦ трябва да се намират на територията на България. Вземанията, придобивани от АДСИЦ трябва да са към местни лица и да не са обект на принудително изпълнение.

От данъчна гледна точка специфичния данъчен режим, приложим за АДСИЦ в общия случай следва да се разглежда по-скоро като изместване на облагането към акционера в АДСИЦ, а не като освобождаване от облагане. Това е така, защото доходът от дивидент при акционерите в АДСИЦ, които са местни юридически лица, е облагаем за данъчни цели, за разлика от дивидентите от други дружества, които не са облагаеми. Следователно в тези случаи облагането с корпоративен данък е изместено при юридическото лице, акционер в АДСИЦ.

Условия за ползване на данъчната преференция

1. Колективни инвестиционни схеми и национални инвестиционни фондове

Освободени от облагане са колективните инвестиционни схеми, които са допуснати за публично предлагане в България и национални инвестиционни фондове по Закона за

Преглед

дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране.

2. Дружества със специална инвестиционна цел

Освободени от облагане са дружествата със специална инвестиционна цел по Закона за дружествата със специална инвестиционна цел.

Лица, ползващи преференцията

Данъчната преференция може да се ползва от колективни инвестиционни схеми, национални инвестиционни фондове и дружества със специална инвестиционна цел.

Данъчна преференция

Освобождаване от облагане с корпоративен данък на Българския червен кръст

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 176 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в освобождаване от облагане с корпоративен данък Българският Червен кръст (БЧК).

Цел на данъчна преференция

Освобождаването от облагане на БЧК е породено от спецификата на дейността му, а именно подпомагане на държавата в хуманитарната област.

Условия за ползване на данъчната преференция

Няма поставени условия.

Лица, ползващи преференцията

Българският червен кръст.

Данъчна преференция

Освобождаване от облагане с корпоративен данък и данък върху приходите - висшите училища

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 96а, ал. 1 от Закона за висшето образование.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в освобождаване от облагане с корпоративен данък и данък върху приходите държавните и частни висши училища за основната им дейност по чл. 6, ал. 1 от Закона за висшето образование.

Преглед

Съгласно разпоредбата на чл. 6, ал. 1 от Закона за висшето образование основна дейност е:

1. Подготовка на специалисти, способни да развиват и прилагат научни знания в различните области на човешката дейност;
2. Повишаване квалификацията на специалисти;
3. Развитие на науката, културата и иновационната дейност.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има за цел стимулиране на висшето образование в страната.

Лица, ползващи преференцията

Висшите училища, получили акредитация и създадени при условия и по ред, определени в Закона за висшето образование.

Данъчна преференция

Освобождаване от облагане с корпоративен данък и данък върху приходите - Българска академия на науките, Селскостопанска академия и други

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 96а, ал. 2 от Закона за висшето образование.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в освобождаване от облагане с корпоративен данък и данък върху приходите за дейността им, относно обучение на докторанти, Българската академия на науките, Селскостопанската академия, националните центрове по проблемите на общественото здраве и други научни организации.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има за цел стимулиране на следдипломната квалификация и обучение.

Лица, ползващи преференцията

Организациите по чл. 47, ал. 1 от Закона за висшето образование.

Данъчна преференция

Преотстъпване до 100 на сто от корпоративния данък на предприятия, извършващи производствена дейност в общини с висока безработица

Законова регламентация на данъчната преференция

Преглед

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 184-189 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в преотстъпване на корпоративния данък в размер до 100 на сто на предприятия, извършващи производствена дейност в общини с висока безработица.

По смисъла на § 1, т. 28 от Допълнителните разпоредби на Закона за корпоративното подоходно облагане „Производствена дейност” за целите на чл. 184 е процесът на създаване на нов продукт чрез механично, физично или химично преобразуване (обработка или преработка) на суровини и материали с цел последваща реализация, както и биологична трансформация на живи животни или растения. Не е производствена дейност създаването на нов продукт в енергийния и авиационния сектор, включително изграждане на летища, летищна инфраструктура и съпътстващи дейности, в случаите на държавна помощ за регионално развитие.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има за цел насърчаване на инвестициите в общини с висока безработица.

Условия за ползване на данъчната преференция

За да се ползва преференцията е необходимо да бъдат изпълнени следните условия:

1. данъчно задълженото лице извършва производствена дейност единствено в общини, в които за предходната година, преди текущата има безработица с или над 25 на сто по-висока от средната за страната за същия период;
2. през целия данъчен период данъчно задълженото лице поддържа не по-малко от 10 работни места, като най-малко 50 на сто от тях са заети пряко в извършваната производствена дейност;
3. през целия данъчен период не по-малко от 30 на сто от персонала са лица с постоянен адрес в общини по т. 1.

Предприятието трябва да избере дали да ползва преференцията като:

- минимална помощ, или
- държавна помощ за регионално развитие,

като в зависимост от избора си, то трябва да изпълни определени изисквания на закона (чл. 188 и чл. 189 от ЗКПО), базирани на изискванията на правото на ЕС в областта на минималните и държавните помощи.

Следва да се обърне внимание, че влизането в сила на данъчното облекчение, представляващо държавна помощ за регионално развитие за 2014 г. е свързано със спазването на определени процедурни правила в областта на държавните помощи и изисква нотифициране пред Европейската комисия. Прилагането на данъчното облекчение, представляващо държавната помощ за регионално развитие за периода 2014-2020 г., в това число условията, които следва да бъдат спазвани, съгласно Насоките 2014-

Преглед

2020 г., ще бъдат окончателно одобрени с решение на ЕК. Същото ще бъде публикувано на Интернет страницата на Министерството на финансите.

Лица, ползващи преференцията

Данъчната преференция може да бъде ползвана от местни юридически лица и места на стопанска дейност в България на чуждестранни лица (клонове и други).

Когато данъчната преференция представлява минимална помощ, то тя не се прилага по отношение на:

1. Сектор рибарство и аквакултури – сектор рибарство и аквакултури и съгласно Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета относно общата организация на пазарите на рибни продукти и продукти от аквакултури;

2. Предприятия, осъществяващи дейност по първично производство на селскостопански продукти - селскостопанските продукти са посочени в Приложение I към Договора за функционирането на Европейския съюз;

3. Предприятия, осъществяващи дейност по преработка и реализация на селскостопански продукти - селскостопанските продукти са посочени в Приложение I към Договора за функционирането на Европейския съюз;

4. Инвестирането в товарни автомобили, когато те се предоставят на данъчно задължено лице, осъществяващо автомобилни превози на товари за чужда сметка, или срещу възнаграждение;

5. Инвестирането в активи, използвани в дейности, свързани с износ за трети страни или държави членки.

Когато данъчното облекчение представлява държавна помощ за регионално развитие, то не се прилага по отношение на предприятия, които:

1. извършват дейност в отраслите въгледобив, стоманодобив, производство на синтетични влакна, рибарство и аквакултури, както и производство на селскостопански продукти;

2. са в производство по ликвидация или в производство по оздравяване;

3. се определят като предприятия в затруднение;

4. закриват същата или подобна производствена дейност в държава – членка на Европейския съюз, или в друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, две години преди датата на подаване на формуляр за кандидатстване за помощ или, ако към момента на неговото подаване възнамеряват да затворят такава производствена дейност в срок от две години, след като приключи първоначалната инвестиция, за която ще се преотстъпва корпоративен данък.

Данъчна преференция

Преотстъпване до 60 на сто от корпоративния данък на регистрирани земеделски производители

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 189б от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в преотстъпване до 60 на сто от корпоративния данък на данъчно задължени лица, регистрирани като земеделски производители за данъчната им печалба от дейност по производство на непреработена растителна и животинска продукция.

По смисъла на § 1, т. 27 от Допълнителните разпоредби на ЗКПО „Непреработена растителна и животинска продукция е всеки първичен продукт, получен от растенията и животните, който не е подлаган на никаква технологична обработка или преработка, в резултат на която да са настъпили физико-химични изменения в състава, и е посочен в Приложение I на Договора за функционирането на Европейския съюз”.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има за цел насърчаване на инвестициите в селското стопанство.

Условия за ползване на данъчната преференция

За да се ползва данъчната преференцията е необходимо да бъдат изпълнени следните условия:

1. Преотстъпеният данък трябва да се инвестира в нови сгради и нова земеделска техника в срок до края на годината, следваща годината, за която се ползва преотстъпването.

По смисъла на § 1, т. 60 от Допълнителните разпоредби на Закона за корпоративното подоходно облагане „Земеделска техника за целите на чл. 189б са самоходните, несамходните и стационарните машини, съоръженията, инсталациите и апаратите, използвани в земеделието”.

2. Придобиването на активите (нови сгради и нова земеделска техника) трябва да се извърши при съблюдаване на пазарните параметри, съответстващи на такива при несвързани лица;

3. Дейността по производство на непреработена растителна и животинска продукция трябва да продължи да се осъществява за период от поне три години след годината на преотстъпване;

4. Преотстъпеният данък не трябва да превишава 50 на сто от стойността на придобитите сгради и земеделска техника;

5. Придобитите сгради и земеделска техника не трябва да заместват съществуващи такива;

6. За придобитите сгради и земеделска техника, земеделският производител не трябва да е получил друга държавна помощ от националния бюджет или от бюджета на Европейския съюз;

Преглед

7. Въведено е изискване към големите предприятия за подаване на формуляр за кандидатстване за помощ.

Данъчното облекчение, представляващо държавна помощ за земеделски производители е свързано със спазването на определени процедурни правила в областта на държавните помощи и изисква нотифициране пред Европейската комисия. Прилагането на данъчното облекчение, представляващо държавната помощ за регионално развитие за периода 2014-2020 г., в това число условията, които следва да бъдат спазвани, ще бъдат окончателно одобрени с решение на ЕК. Същото ще бъде публикувано на Интернет страницата на Министерството на финансите. В тази връзка данъчната преференция се прилага след постановяване на положително решение от Европейската комисия за съвместимост с правилата в областта на държавните помощи. При условие че Европейската комисия постанови положително решение до 31 март 2015 г., данъчното облекчение може да се приложи за 2014 г.

Лица, ползващи преференцията

Данъчната преференция може да се ползва от юридически лица, регистрирани като земеделски производители.

Данъчна преференция

Данъчно стимулиране при предоставяне на стипендии

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 177а от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Признават се за данъчни цели счетоводните разходи за учредена и предоставена стипендия на ученик, придобиващ средно образование, или на студент в училище в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, за период не по-малко от 12 и не повече от 24 месеца и към момента на предоставянето на стипендията са изпълнени следните условия.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има за цел стимулиране намаляването на младежката безработица чрез осигуряване на заетост на ученици и студенти, използвайки формата на стипендии предоставени от бизнеса. По този начин се осигурява възможност за първо работно място на младите хора и намаляване на разходите за социално подпомагане.

Условия за ползване на данъчната преференция

За да се ползва данъчната преференция е необходимо да бъдат изпълнени следните условия:

1. стипендиантът е ученик в последните два класа от придобиване на средно образование или студент в последните две години от придобиване на образователна степен "бакалавър" или "магистър" и не е навършил 25-годишна възраст;

Преглед

2. професията на стипендианта намира приложение в дейността на данъчно задълженото лице;

3. данъчно задълженото лице се е задължило с договора за предоставяне на стипендията да приеме стипендианта на работа за период не по-малък от общия брой на месеците, за които се предоставя стипендията.

Лица, ползващи преференцията

Данъчната преференция може да се ползва от всички данъчно задължени лица, които отговарят на условията.

Данъчна преференция

Преотстъпване на корпоративен данък на предприятия, наемащи хора с увреждания

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 178 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в преотстъпване на корпоративния данък на юридически лица - специализирани предприятия или кооперации по смисъла на Закона за интеграция на хората с увреждания, които наемат хора с увреждания.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има социална цел. Целта на преференцията е насърчаване на посочените предприятия и кооперации да наемат хора с увреждания, като по този начин се спомага за по-лесното им интегриране в обществото.

Условия за ползване на данъчната преференция

За да се ползва данъчната преференция е необходимо да бъдат изпълнени следните условия:

1. Корпоративният данък се преотстъпва изцяло за предприятия, в които:

- 20 % от общия брой на персонала са незрящи и слабо виждащи хора, или
- 30 % от общия брой на персонала са хора с увреден слух, или
- 50 % от общия брой на персонала са хора с други увреждания.

2. Когато не са изпълнени изискванията на предходното условие за броя на наетите лица, корпоративният данък се преотстъпва пропорционално на броя на хората с увреждания или трудоустроените лица към общия брой на персонала;

3. Преотстъпването е допустимо, когато преотстъпеният данък се разходва изцяло за интеграция на хората с увреждания или за поддържане и разкриване на работни места за трудоустроени лица в следващите две години след годината, за която се ползва преотстъпването;

Преглед

4. Лицата, на които се преотстъпва корпоративен данък трябва да са членове на национално представителните организации на и за хора с увреждания.

Лица, ползващи преференцията

Данъчната преференция може да се ползва от специализирани предприятия или кооперации по смисъла на Закона за интеграция на хората с увреждания, които са членове на национално представителните организации на и за хора с увреждания.

Съгласно чл. 28, ал. 1 от Закона за интеграция на хората с увреждания, специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания са тези, които отговарят на следните условия:

1. регистрирани са по Търговския закон или по Закона за кооперациите;
2. произвеждат стоки или извършват услуги;
3. имат относителен дял на лицата с трайни увреждания, както следва:
  - а) за специализирани предприятия и кооперации за незрящи и слабовиждащи лица - не по-малко от 20 на сто от списъчния брой на персонала;
  - б) за специализирани предприятия и кооперации на лица с увреден слух – не по-малко от 30 на сто от списъчния брой на персонала;
  - в) за специализирани предприятия и кооперации на лица с други увреждания – не по-малко от 30 на сто от списъчния брой на персонала;
4. вписани са в регистъра по чл. 29.

Към 31 декември на съответната година специализираното предприятие или кооперация трябва да членува в национално представителна организация на и за хора с увреждания.

Данъчна преференция

Преотстъпване 50 на сто от корпоративния данък на социални и здравноосигурителни фондове

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 181 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в преотстъпване на корпоративния данък в размер 50 на сто на създадените със закон социални и здравноосигурителни фондове за стопанската им дейност, която е пряко свързана със или е помощна за осъществяване на основната им дейност.

Цел на данъчната преференция

С данъчната преференция се цели подпомагане на социалните и здравноосигурителните фондове за извършване на основната им дейност и постигане на

Преглед

целите, за които са създадени.

Условия за ползване на данъчната преференция

За да се ползва преференцията е необходимо да бъдат изпълнени следните условия:

1. Преотстъпването на корпоративен данък е допустимо само за стопанската дейност на социалните и здравноосигурителните фондове, която е пряко свързана със или е помощна за осъществяване на основната им дейност;

2. Преотстъпеният данък трябва да се инвестира в основната дейност в срок до края на годината, следваща годината, за която се ползва преотстъпването.

Лица, ползващи преференцията

Данъчната преференция може да се ползва от създадените със закон социални и здравноосигурителни фондове.

Данъчна преференция

Преотстъпване 50 на сто от данъка върху приходите на бюджетни предприятия

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 251 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в преотстъпване в размер 50 на сто от данъка върху приходите на научноизследователските бюджетни предприятия, държавните висши училища, държавните и общинските училища за стопанската им дейност, която е пряко свързана със или е помощна за осъществяване на основната им дейност.

Цел на данъчната преференция

С данъчната преференция се цели подпомагане на научноизследователските бюджетни предприятия, държавните висши училища, държавните и общинските училища за извършване на основната им дейност и постигане на целите, за които са създадени.

Условия за ползване на данъчната преференция

Преотстъпването на данък е допустимо само за стопанската дейност, която е пряко свързана със или е помощна за осъществяване на основната дейност на посочените лице.

Лица, ползващи преференцията

Данъчната преференция може да се ползва от научноизследователските бюджетни предприятия, държавните висши училища и държавните и общински училища от системата на народната просвета.

Данъчна преференция

Ускорена данъчна амортизация

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 55, ал. 3 и ал. 6 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в ускорена данъчна амортизация за машините, производственото оборудване и апаратурата, които са част от първоначална инвестиция или са придобити във връзка с направена инвестиция за повишаване на енергийната ефективност. Годишната данъчна амортизационна норма е до 50% (в общия случай годишната данъчна амортизационната норма за тези активи е 30%).

По смисъла на §1, т. 29 от Допълнителните разпоредби на Закона за корпоративното подоходно облагане „Първоначална инвестиция е инвестиция в нови материални и нематериални активи, които са приемливи разходи, свързани със:

1. създаване на нова дейност;
2. разширяване на съществуваща дейност;
3. диверсифициране на произвежданите продукти чрез създаване на нови продукти;
4. основна промяна на съществуващия производствен процес.

Не е първоначална инвестиция инвестицията в актив, който замества съществуващ актив.

Цел на данъчната преференция

С данъчната преференция се цели насърчаване на предприятията да придобиват нови активи, представляващи част от инвестиционен проект. Ускорената данъчна амортизация води до спестяване на парични средства през първите години от използването на активите, чрез плащането на по-малко корпоративен данък, за сметка на корпоративния данък за следващите години, когато активите ще продължават да се ползват, но по отношение на тях няма да се начисляват данъчни амортизации, защото ще бъдат амортизирани за данъчни цели.

Условия за ползване на данъчната преференция

За да се прилага ускорена данъчна амортизация за тези активи (машини, производствено оборудване и апаратура) в размер на 50 % годишно е необходимо да бъдат изпълнени следните условия:

1. Активите трябва да са част от първоначална инвестиция;
2. Активите трябва да са фабрично нови и да не са били експлоатирани преди придобиването им.

Когато машините, производственото оборудване и апаратурата са придобити във връзка с направена инвестиция за повишаване на енергийната ефективност не е необходимо инвестицията да отговаря на изискванията за първоначална инвестиция, а е необходимо единствено придобитите активи да са фабрично нови.

Лица, ползващи преференцията

Преглед

Данъчната преференция може да бъде ползвана от местни юридически лица и места на стопанска дейност в България на чуждестранни лица, формиращи печалба по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Данъчна преференция

Ускорена данъчна амортизация (100% годишно) за актив, формиран в резултат на развойна дейност

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 69 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в признаване като данъчен разход историческата цена на дълготраен материален актив, формиран в резултат на развойна дейност еднократно в годината на формирането му, т.е. ускорена данъчна амортизация в размер 100 %.

По смисъла на §1, т. 24 от Допълнителните разпоредби на Закона за корпоративното подоходно облагане „Развойна дейност” е дейността по разработване, проектиране, изграждане и изпитване на нови стоки, материали, технологии за производство и индустриални системи и други обекти на индустриалната собственост, както и за усъвършенстване на съществуващи продукти и технологии.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има за цел стимулиране на научно-изследователската и развойна дейност.

Условия за ползване на данъчната преференция

За да се ползва преференцията е необходимо да са изпълнени следните условия:

1. Активът да е формиран в резултат на развойна дейност;
2. Развойната дейност е извършена във връзка с дейността по занятие на данъчно задълженото лице;
3. Развойната дейност е възложена с поръчка при пазарни условия на научноизследователски институт или висше училище.

Лица, ползващи данъчната преференция

Данъчната преференция може да бъде ползвана от местни юридически лица и места на стопанска дейност в България на чуждестранни лица, формиращи печалба по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Данъчна преференция

Пренасяне на данъчни загуби

Законова регламентация на данъчната преференция

Данъчната преференция е регламентирана в чл. 70-74 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчната преференция

Данъчната преференция се изразява в правото на данъчно задължените лица, подлежащи на облагане с корпоративен данък да пренасят данъчна загуба, формирана по реда на Част втора от ЗКПО.

Данъчна загуба е отрицателният финансов резултат, получен при преобразуване на счетоводния финансов резултат с:

- данъчните постоянни разлики;
- данъчните временни разлики;
- сумите, предвидени в ЗКПО.

Правото на избор за пренасяне на данъчната загуба може да се упражнява от лицата, през първата година през която, те са формирали положителен данъчен финансов резултат, преди приспадане на данъчната загуба.

Цел на данъчната преференция

Данъчната преференция има за цел стимулиране на преките чуждестранни инвестиции във високо рискови отрасли и дейности с несигурна възвръщаемост и генериращи загуби през първите години на инвестицията.

Условия за ползване на данъчната преференция

Данъчната загуба се пренася :

- последователно през следващите 5 години до нейното изчерпване;
- до размера на положителния данъчен финансов резултат.

Когато данъчната загуба е по-малка от положителния данъчен финансов резултат се приспада пълния размер на данъчната загуба:

- при определяне на тримесечните авансови вноски за корпоративния данък.

Нововъзникналите данъчни загуби се пренасят по следния ред:

- по поредност на тяхното възникване;
- последователно през следващите 5 години;
- за всяка нововъзникнала загуба 5-годишният срок започва да тече от годината, следваща годината на възникването им.

Загуба от източник в чужбина при прилагане на метода „Освобождаване с прогресия”

Данъчна загуба, формирана през текущата година в държава, с която Република България има сключена СИДДО и приложимият метод за избягване на двойното данъчно облагане по отношение на печалбите е „Освобождаване с прогресия” не се приспада от

Преглед

данъчните печалби, реализирани от източник в страната или от данъчните печалби от други държави през текущата или следващи години.

Данъчната загуба се приспада:

- само от данъчните печалби, реализирани от източника в чужбина;
- последователно през следващите 5 години.

В случаите на прекратяване на дейността на място на стопанска дейност в държава-членка на Европейския съюз или на Европейското икономическо пространство, непренесените данъчни загуби от това място на стопанска дейност се пренасят до изтичане на 5-годишния срок от възникването им от печалбата, реализирана от дейността в Република България по общия ред, регламентиран в ЗКПО.

Загуба от източник в чужбина при прилагане на метода на данъчен кредит

Данъчна загуба, формирана от източник в чужбина и приложимият метод за избягване на двойното данъчно облагане е данъчния кредит, неприпаднатата загуба през текущата година се приспада по следния ред:

- последователно през следващите 5 години;
- приспада се само от данъчните печалби от източника в чужбина от който е възникнала.

В случаите, когато загубата е реализирана от източник в държава-членка на Европейския съюз или на Европейското икономическо пространство, тази загуба се приспада от печалбите, реализирани от източника в Република България.

В случаите, когато данъчната загуба за годината не е формирана само от един източник (чужда държава или страната), тя се разпределя между държавите, от които е възникнала, като за тази цел се използва следната формула:

$$A = B \times B/G$$

A- частта от данъчната загуба на данъчно задълженото лице за годината, разпределена за съответния източник (чужда държава или страната);

B- данъчната загуба на данъчно задълженото лице за годината;

B- данъчната загуба, формирана от съответния източник;

G- сборът на данъчните загуби, формиращи от всички източници (чужди държави и страната).

Лица, ползващи данъчната преференция

Данъчната преференция може да бъде ползвана от местни юридически лица и места на стопанска дейност в България на чуждестранни лица, формиращи печалба по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Данъчно облекчение

Данъчно признати разходи за дарения

Преглед

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 31, ал. 1-4 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчното облекчение

Счетоводните разходи за дарения до определен размер и в полза на определена категория лица се признават за данъчни цели.

Цел на данъчното облекчение

С данъчното облекчение се цели насърчаване на предприятията да правят дарения в полза на определени категории лица.

Условия за ползване на данъчното облекчение

Разходите за дарения са признати за данъчни цели, при изпълнение на следните условия:

▪ Когато са в размер до 10 на сто от счетоводната печалба и са в полза на:

1. здравни и лечебни заведения;
2. специализирани институции за предоставяне на социални услуги;
3. специализирани институции за деца, на домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа и на домове за медико-социални грижи за деца;
4. детски ясли, детски градини, училища, висши училища или академии;
5. бюджетни предприятия;
6. регистрирани в страната вероизповедания;
7. специализирани предприятия или кооперации на хора с увреждания и в полза на Агенцията за хората с увреждания;
8. хора с увреждания, както и за технически помощни средства за тях;
9. лица, пострадали при бедствия или на семействата им;
10. Българския Червен кръст;
11. социално слаби лица;
12. деца с увреждания или без родители;
13. културни институти или за целите на културния, образователния или научния обмен по международен договор, по който Република България е страна;
14. юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за общественополезна дейност;
15. Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници";
16. комуни за лечение на наркозависими, както и на наркозависими лица за тяхното лечение;
17. детския фонд на Организацията на обединените нации (УНИЦЕФ).

▪ Когато са в размер до 50 на сто от счетоводната печалба и са в полза на :

1. център "Фонд за лечение на деца";
2. център "Фонд за асистирана репродукция".

▪ Когато са в размер до 15 на сто от счетоводната печалба и са в полза на :

Безвъзмездно предоставената помощ при условията и по реда на Закона за меценатството.

Преглед

За данъчни цели се признават разходите за дарения на компютри и периферни устройства за тях, които са произведени до една година преди датата на дарението и са направени в полза на български училища, включително висши училища.

Общият размер на разходите за дарения, признат за данъчни цели не може да превишава 65 на сто от счетоводната печалба.

Горепосоченият ред се прилага и за дарения, направени в полза на идентични или сходни на гореизброените лица, установени в или граждани на друга държава-членка на ЕС, или на държава страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, когато лицето направило дарението, притежава официален легализиран документ, удостоверяващ статута на получателя на дарението, издаден или заверен от компетентен орган на съответната чужда държава, и неговия превод на български език, извършен от заклет преводач.

Не се признава за данъчни цели целият разход за дарение, когато с дарението се облагодетелстват пряко или косвено ръководителите, които го отпускат, или тези, които се разпореждат с него, или са налице доказателства, че предметът на дарението не е получен.

Лица ползващи облекчението

Данъчното облекчение може да бъде ползвано от местни юридически лица и места на стопанска дейност в България на чуждестранни лица, формиращи печалба по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Данъчно облекчение

Освобождаване от облагане на социални разходи за ваучери за храна

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 209 от Закона за корпоративното подоходно облагане и Наредба № 7 от 09.07.2003 г. за условията и реда за издаване и отнемане на разрешение за извършване на дейност като оператор на ваучери за храна и осъществяване дейност като оператор.

Същност на данъчното облекчение

Ваучерите за храна в размер до 60 лв. месечно на работник/служител са:

1. Социални разходи, освободени от облагане с данък върху разходите по Закона за корпоративното подоходно облагане;
2. Признат разход за данъчни цели по ЗКПО;
3. Освободени от облагане с данък върху доходите при работника/служителя;
4. Не се правят осигурителни вноски върху средствата, предоставени под формата на ваучери за храна.

По смисъла на § 1, т. 36 от Допълнителните разпоредби на Закона за корпоративното подоходно облагане „Ваучери за храна са вид книжа за замяна, предоставени чрез работодателя на работниците и служителите, включително на тези по договори за управление, които се използват като разплащателно средство в ресторанти,

Преглед

заведения за бързо обслужване и обекти за търговия с храни, съгласно сключен договор за обслужване с оператор”.

Цел на предоставеното облекчение

С предоставеното облекчение се цели насърчаване на работодателите да извършват социални разходи под формата на предоставяне на храна на работниците/служителите, с цел възстановяване работоспособността и увеличаване производителността на труда на наетите лица.

Условия за ползване на данъчното облекчение

За да се ползва облекчението е необходимо да бъдат изпълнени следните условия:

1. Ваучерите за храна трябва да са в размер до 60 лв. месечно на наето лице;
2. Ваучерите за храна трябва да са достъпни до всички работници/служители;
3. Предоставените ваучери за храна не трябва да са за сметка на възнаграждението на работника/служителя.

Договореното основно месечно възнаграждение на лицето в месеца на предоставяне на ваучерите не трябва да бъде по-малко от средномесечното договорено основно възнаграждение на лицето за предходните три месеца.

4. Работодателят не трябва да има подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към момента на предоставяне на ваучерите;

5. Ваучерите трябва да са предоставени на работодателя от лице, получило разрешение за осъществяване на дейност като оператор на ваучери за храна.

По смисъла на §1, т. 35 от Допълнителните разпоредби на Закона за корпоративното подоходно облагане „Оператор по смисъла на чл. 209 е лице, получило разрешение от министъра на финансите, което се занимава с дейностите по отпечатването, организирането, контрола и разплащането във връзка с ваучерите за храна по ред, определен с наредба на министъра на труда и социалната политика и министъра на финансите”.

Лица, ползващи облекчението

Облекчението може да се ползва от всички работодатели, когато са изпълнени нормативните изисквания. Няма ограничение по отношение на отраслите, в които може да се ползва облекчението за ваучери за храна.

Данъчно облекчение

Освобождаване от облагане на социалните разходи за вноски и премии за допълнително социално осигуряване и застраховки "Живот"

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 208 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчното облекчение

Преглед

Разходите, извършвани от работодателите за вноски за допълнително доброволно осигуряване, за доброволно здравно осигуряване и за застраховки „Живот“ на работниците/служителите, в размер до 60 лв. месечно на работник/служител са:

1. Социални разходи, освободени от облагане с данък върху разходите по Закона за корпоративното подоходно облагане;
2. Признат разход за данъчни цели по ЗКПО;
3. Освободени от облагане с данък върху доходите при работника/служителя.

Допълнително доброволно осигуряване е осигуряването по част втора, дялове трети (допълнително доброволно пенсионно осигуряване) и четвърти (допълнително доброволно осигуряване за безработица и или професионална квалификация) от Кодекса за социално осигуряване, както и аналогично осигуряване, осъществявано съгласно законодателството на държава - членка на ЕС/ЕИП.

Доброволно здравно осигуряване е осигуряването по глава трета от Закона за здравното осигуряване (доброволно здравно осигуряване), както и аналогично осигуряване, осъществявано съгласно законодателството на държава - членка на ЕС/ЕИП.

Застраховки "Живот" са видовете застраховки по раздел I, т. 1 (застраховка "Живот" и рента) и т. 3 (застраховка "Живот", свързана с инвестиционен фонд) от приложение № 1 към Кодекса за застраховането, сключвани от застрахователи, лицензирани, съгласно Кодекса за застраховането, или от застрахователи със седалище в държава-членка на ЕС/ЕИП, извършващи дейност при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги.

Цел на предоставеното облекчение

С предоставеното облекчение се цели насърчаване на допълнителното доброволно осигуряване и застраховките „Живот“.

Условия за ползване на данъчните облекчения

За да се ползват облекченията е необходимо да бъдат изпълнени следните условия:

1. Направените от работодателя вноски за допълнително доброволно осигуряване, за доброволно здравно осигуряване и за застраховки "Живот", трябва да са в размер до 60 лв. месечно на наето лице;
2. Осигуряването/застраховането трябва да е достъпно до всички работници/служители;
3. Работодателят не трябва да има подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към момента на извършване на разхода.

Лица, ползващи облекченията

Облекченията могат да се ползват от всички работодатели, когато са изпълнени нормативните изисквания.

Данъчно облекчение

Освобождаване от облагане на социалните разходи за транспорт на работници и служители и лицата, наети по договор за управление и контрол

Преглед

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 210 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчното облекчение

Разходите, извършвани от работодателите за транспорт на работниците и служителите от местоживеенето до местоработата и обратно са признати за данъчни цели и не се облагат с данък върху разходите по чл. 204, т. 2 от ЗКПО.

Цел на данъчното облекчение

Облекчението има социална цел. С облекчението се цели да се стимулират работодателите да поемат разходите по транспорт на работниците и служителите от местоживеене до месторабота и обратно.

Условия за ползване на данъчното облекчение

За да се ползва облекчението е необходимо да бъдат изпълнени следните условия:

1. Транспортът трябва да е от местоживеене до месторабота и обратно;
2. Всички работници/служители трябва да имат право на тази социална придобивка;
3. Транспортът не трябва да е осъществен с лек автомобил или по допълнителни автобусни линии.

По смисъла на §1, т. 38 от Допълнителните разпоредби на Закона за корпоративното подоходно облагане „Допълнителни автобусни линии са автобусни линии по утвърдена транспортна схема с режим на движение, осигуряващ възможност за спиране, слизване и качване по желание на пътниците на разрешените за това места, допълващи основните линии на градския транспорт, без да ги дублират напълно”.

Лица, ползващи данъчното облекчение

Данъчното облекчение може да се ползва от всички работодатели, когато са изпълнени нормативните изисквания.

Данъчно облекчение

Данъчно облекчение при наемане на безработни лица

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 177 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчното облекчение

Работодателите, назначили безработно лице при определени условия, имат право на двукратно признаване за данъчни цели на разходите за трудово възнаграждение и осигуровки за сметка на работодателя за фондовете на ДОО и НЗОК. Двукратното признаване е за първите 12 месеца от наемане на лицето.

Цел на данъчното облекчение

Преглед

С данъчното облекчение се цели насърчаване на работодателите да наемат на работа безработни лица, като по този начин се увеличава заетостта и се намалява безработицата.

Условия за ползване на данъчното облекчение

За да се ползва данъчното облекчение, трябва да са изпълнени следните условия:

1. Безработното лице трябва да е наето по трудово правоотношение за не по-малко от 12 последователни месеца;
2. Към момента на наемането, лицето трябва да е:
  - регистрирано като безработно за повече от една година, или
  - регистрирано безработно лице на възраст над 50 години, или
  - безработно лице с намалена работоспособност.
3. За лицето не трябва да са получени суми по Закона за насърчаване на заетостта и по Закона за насърчаване на инвестициите.

Лица, ползващи облекчението

Облекчението може да се ползва от всички работодатели, назначили на работа безработно лице, когато са изпълнени горепосочените условия. Няма ограничение по отношение на отраслите, за които може да се приложи данъчното облекчение.

Данъчно облекчение

Освобождаване от облагане с данък, удържан при източника на:

1. доходи от лихви по облигации или други дългови ценни книжа, издадени от местно юридическо лице, държавата и общините;
2. доходите от лихви по заем, предоставен от чуждестранно лице-емитент на облигации или други дългови ценни книжа
3. доходите от лихви по заем, по който заемополучател е държавата или общините и по който не се издават облигации.

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 195, ал. 6, т. 1, 2 и 4 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на данъчното облекчение по видовете доходи:

1. доходи от лихви по облигации или други дългови ценни книжа, издадени от местно юридическо лице, държавата и общините:

Освободени са доходите на чуждестранни юридически лица от лихви по облигации или други дългови ценни книжа, издадени от местно юридическо лице, държавата и общините и които облигации са допуснати до търговия на регулиран пазар в страната или в държава-членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението

Преглед

за Европейското икономическо пространство.

2. доходите от лихви по заем, предоставен от чуждестранно лице-емитент на облигации или други дългови ценни книжа

Освободени са при определени условия доходите от лихви по заем, предоставен на местно юридическо лице, от чуждестранно лице - емитент на облигации или други дългови ценни книжа.

3. доходите от лихви по заем, по който заемополучател е държавата или общините и по който не се издават облигации

Освободени са от данък при източника доходите на чуждестранни юридически лица от лихви по заем, по който не се издават облигации и по който държавата или общините са заемополучател.

Цел на данъчното облекчение

Целта на данъчното облекчение, предвиждащо освобождаване на определени доходи от облагане с данък при източника е облекчаване на данъчния режим, чрез което се разширява достъпа до финансиране в т.ч. и чрез алтернативни източници - емитиране на облигации на регулиран пазар, емитиране на облигации, средствата от които да бъдат предоставяни за финансиране на местно юридическо лице, както и заемането на средства от държавата или общините. По този начин освен улесняване достъпа до финансиране на местните юридически лица, държавата и общините се насърчава и развитието на капиталовия пазар чрез търговията с този вид дългови ценни книжа.

Условия за ползване на данъчното облекчение

За да се ползва данъчното облекчение е необходимо да бъдат изпълнени следните условия:

▪ Доходите да са реализирани от чуждестранно юридическо лице, което няма място на стопанска дейност в страната и за:

1. доходите от лихви по облигации или други дългови ценни книжа, издадени от местно юридическо лице, държавата и общините:

Облигациите или другите дългови ценни книжа следва да са допуснати до търговия на регулиран пазар в страната или в държава – членка на Европейския съюз или на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

2. доходите от лихви по заем, предоставен от чуждестранно лице-емитент на облигации или други дългови ценни книжа

▪ емитентът трябва да е местно лице за данъчни цели на държавата – членка на Европейския съюз или на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

▪ емитентът трябва да е издал облигациите или другите дългови ценни книжа с цел предоставяне на постъпленията от тях на заем на местно юридическо лице;

▪ облигациите или другите дългови ценни книжа трябва да са допуснати до търговия на регулиран пазар в страната или в държава - членка на Европейския съюз, или на друга

Преглед

държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

3. доходите от лихви по заем, по който заемополучател е държавата или общините

- по заема не се издават облигации.

Лица, ползващи облекчението

Данъчното облекчение се ползва от чуждестранни юридически лица за доходите от тези лихви, когато същите не са реализирани чрез място на стопанска дейност в страната.

5.4. ДАНЪЧНИ ПРЕФЕРЕНЦИИ И ОБЛЕКЧЕНИЯ ПО ЗАКОНА ЗА ДАНЪЦИТЕ ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА

В Закона за данъците върху доходите на физическите лица са регламентирани следните данъчни преференции и облекчения:

Данъчни преференции за еднолични търговци

Едноличните търговци, осъществяващи стопанска дейност и формиращи данъчна печалба по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане, могат да ползват следните данъчни преференции регламентирани в ЗКПО:

- ускорена данъчна амортизация;
- ускорена данъчна амортизация (100% годишно), за актив, формиран в резултат на развойна дейност;
- данъчно признати разходи за дарения;
- пренасяне на данъчни загуби (чл. 26, ал. 3 от ЗДДФЛ) – прилагат се разпоредбите на Закона за корпоративното подоходно облагане;
- освобождаване от облагане на социалните разходи за ваучери за храна;
- освобождаване от облагане на социалните разходи за транспорт на работници и служители и лицата, наети по договор за управление и контрол;
- освобождаване от облагане на социалните разходи за вноски и премии за допълнително социално осигуряване и застраховки “Живот”;
- освобождаване от облагане на сделките с акции, извършени на фондова борса;
- данъчно облекчение при наемане на безработни лица;
- данъчно стимулиране при предоставяне на стипендии;
- преотстъпване до 60 на сто от данъка на еднолични търговци, регистрирани като земеделски производители (чл. 48, ал. 6 и ал. 7 от ЗДДФЛ) – прилагат се разпоредбите на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Виж : Данъчни преференции и облекчения по Закона за корпоративното подоходно облагане.

Данъчно облекчение

Освобождаване от облагане с данък за някои доходи на физически лица

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 13, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Същност на данъчното облекчение

Данъчното облекчение се изразява в освобождаване от облагане с данък на следните доходи, получени от местни и чуждестранни физически лица, включително еднолични търговци:

1. Доходи, придобити през данъчната година от продажба или замяна на:

а) един недвижим жилищен имот, ако между датата на придобиването и датата на продажбата или замяната са изминали повече от три години;

б) до два недвижими имота, както и селскостопански и горски имоти, независимо от броя им, ако между датата на придобиването и датата на продажбата или замяната са изминали повече от пет години.

2. Доходи от продажба или замяна на движимо имущество, с изключение на:

а) пътни, въздухоплавателни и водни превозни средства, ако периодът между датата на придобиване и датата на продажбата или замяната е по-малък от една година;

б) произведения на изкуството, предмети за колекции и антикварни предмети;

в) акции, дялове, компенсаторни инструменти, инвестиционни бонове и други финансови активи, както и доходите от търговия с чуждестранна валута;

г) движимо имущество, продадено на лица, които имат право да извършват събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на отпадъци в съответствие със ЗУО.

3. Доходите от разпореждане с финансови инструменти по смисъла на § 1, т. 11 от ДР на закона;

4. Разпределения под формата на нови дялове и акции печалба или друг източник на собствен капитал в търговски дружества, както и разпределения печалби или друг източник на собствен капитал под формата на увеличаване на номиналната стойност на съществуващите дялове и акции;

5. Доходите на обезщетените по реда на нормативен акт лица от продажба или замяна на получените като обезщетение компенсаторни инструменти и инвестиционни инструменти;

6. Доходите от задължително осигуряване в България или в чужбина;

7. Доходите от:

- допълнително доброволно осигуряване, получени след придобиване право на допълнителна пенсия;

Преглед

- доходите от инвестиции на техническите резерви, получени по застрахователни договори;

- доходите от инвестиции на активите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица.

8. Лихвите и отстъпките от български държавни, общински и корпоративни облигации, както и от подобни облигации, емитирани съгласно законодателството на друга държава-членка на ЕС, или в друга държава-страна по споразумението за Европейското икономическо пространство;

9. Лихвите по съдебно установени вземания, които не подлежат на облагане, и присъдените обезщетения за разноси по съдебни дела;

10. Присъдените обезщетения и други плащания при средна и тежка телесна повреда, професионална болест или смърт;

11. Обезщетения за принудително отчуждаване на имущество за държавни и общински нужди;

12. Обезщетения за имуществени и неимуществени вреди, с изключение на обезщетенията за пропуснати ползи;

13. Застрахователните обезщетения, когато е настъпило застрахователно събитие;

14. Помощите и добавките за социално подпомагане, получени на основание на Закона за интеграция на хората с увреждания, Закона за закрила на детето, Закона за семейните помощи за деца или на друг нормативен акт, както и обезщетенията и помощите при безработица, получени на основание на нормативен акт;

15. Помощите от организации със социална дейност, създадени със закон, и от юридически лица с нестопанска цел, регистрирани за осъществяване на общоползна дейност;

16. Сумите, получени на основание на Закона за семейните помощи за деца, както и сумите за издръжка, получени от правоимащи лица, съгласно разпоредбите на Семейния кодекс;

17. Стипендиите, получени от физически лица за обучението им в страната и в чужбина;

18. Паричните суми и подаръците, получени на основание на нормативен акт от донори на кръв, кръвни съставки и биопродукти за хуманитарни цели;

19. Паричните и предметни печалби, получени от участие в хазартни игри по Закона за хазарта;

20. Паричните и предметните печалби, получени от участие в игри, различни от хазартните игри по Закона за хазарта, при които печалбата се определя на случаен принцип;

21. Предоставените държавни и национални награди на творци в областта на културата и на спортисти, наградите на лауреати на конкурси по проекти и програми, финансирани изцяло или частично от Национален фонд „Култура”, както и предоставените

Преглед

държавни парични награди за особени заслуги към българската държава и нацията;

22. Получените суми за командировъчни пътни и квартирни пари по правоотношения, които не са трудови, когато са за сметка на възложителя и са доказани документално по реда на действащото законодателство, както и дневните командировъчни пари, но не повече от двукратния им размер, определен за лицата по трудови правоотношения;

23. Доходите, получени от рента, аренда или от друго възмездно предоставяне за ползване на земеделска земя;

24. Възнагражденията на:

- членовете на персонала на дипломатическите представителства, съгласно Виенската конвенция за дипломатическите отношения;

- членовете на консулствата, съгласно Виенската конвенция за консулските отношения;

- служителите на междудържавни и междуправителствени организации съгласно международния договор, сключен със съответната организация и членовете на семействата на изброените лица, доколкото това е предвидено в съответния международен договор;

25. Доходите от продажба или замяна на имущество, придобито по наследство и завет, както и на имущество, реституирано по реда на нормативен акт;

26. Потребителските дивиденди от кооперации, създадени по Закона за кооперациите.

Цел на данъчното облекчение

Данъчното облекчение има социална цел.

Условия за ползване на данъчното облекчение

Не се изисква наличието на допълнителни условия за ползване на данъчното облекчение.

Лица, ползващи облекчението

Местни физически лица за реализирани доходи от източници в България и от чужбина и чуждестранни физически лица за реализирани доходи от източници в България. Облекчението не се прилага за:

- доходите от стопанска дейност като търговец, по смисъла на Търговския закон, включително като едноличен търговец, както и за физически лица, регистрирани като земеделски производители, които определят облагаем доход по чл. 26;

- чуждестранни физически лица, когато доходът попада в обхвата на облагаемите с окончателен данък по реда на чл. 37, ал. 1 от ЗДДФЛ, а именно:

1. обезщетения за пропуснати ползи и неустойки с такъв характер;

2. стипендии за обучение в страната и чужбина;

3. лихви, в т.ч. съдържащи се във вноските по лизинг, с изключение на лихви по облигации или други дългови ценни книжа, издадени от държавата или общините и допуснати до търговия на регулиран пазар в страната или в държава

Преглед

– членка на Европейския съюз, или в друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство;

4. доходи от наем или друго възмездно предоставяне за ползване на движимо или недвижимо имущество, включително вноски по договор за лизинг, в който не е изрично предвидено прехвърляне на правото на собственост;

5. възнаграждения по договори за франчайз и факторинг;

6. авторски и лицензионни възнаграждения;

7. възнаграждения за технически услуги;

8. награди и възнаграждения за дейност, извършена на територията на страната от чуждестранни физически лица – общественици, дейци на науката, изкуството, културата и спорта, включително, когато доходът е изплатен/начислен чрез трето лице като импресарска агенция, продуцентска къща и други посредници;

9. доходи от управление и контрол, от участие в управителни и контролни органи на предприятия;

10. доходи от продажба, замяна и друго възмездно прехвърляне на недвижимо имущество;

11. вноски по договор за лизинг, в който изрично е предвидено прехвърляне на правото на собственост на недвижимо имущество;

12. доходи от продажба, замяна или друго възмездно прехвърляне на акции, дялове, компенсаторни инструменти, инвестиционни бонове и други финансови активи, с изключение на доходите от замяна по чл. 38, ал. 5.

Изброените по-горе доходи се облагат с окончателен данък, когато са начислени/изплатени в полза на чуждестранни физически лица и не са реализирани от определена база в България. В тези случаи облагането с окончателен данък се прилага независимо дали доходът попада в хипотезите, при които се счита за необлагаем. Изброените по-горе доходи не се облагат с окончателен данък, когато са начислени/изплатени в полза на чуждестранни физически лица, установени за данъчни цели в държава-членка на Европейския съюз, или в друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Тези обстоятелства се удостоверяват пред платеща на дохода с документ, издаден от данъчната администрация на държавата, в която лицето е установено за данъчни цели, и декларация от лицето, придобило дохода, че са налице обстоятелствата за освобождаване от облагане по силата на данъчния закон. Тези чуждестранни физически лица имат право да изберат да преизчислят окончателния данък по чл. 37, като преизчислението се извърши по реда чл. 37а, за всички придобити от лицето доходи през годината, подлежащи на облагане с окончателен данък по чл. 37.

Регламентиран е още един случай на освобождаване от облагане с окончателен данък на чуждестранните физически лица конкретно за доходите им от източник в България от лихви по държавни и общински облигации и други дългови ценни книжа, които са допуснати до търговия на регулиран пазар в страната или в държава-членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство. До 31 декември 2014 г. от облагане с окончателен данък са освободени доходите от лихви по облигации и други дългови ценни

книжа, издадени от държавата и общините, начислени/изплатени в полза на чуждестранни физически лица, установени за данъчни цели в държава - членка на Европейския съюз или в друга държава - членка на Европейското икономическо пространство.

Разширяването на обхвата на лицата, освободени от този вид данък с включването на лица, установени за данъчни цели в трети страни има за цел уеднаквяване на данъчния режим на чуждестранните физически лица, установени за данъчни цели в държава-членка на ЕС с този на лицата, установени за данъчни цели в трета страна по отношение на облекчението при облагане с окончателен данък за доходите от лихви по облигации или други дългови ценни книжа, издадени от държавата или общините и допуснати до търговия на регулиран пазар в страната или в държава-членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Данъчно облекчение

Освобождаване от облагане с данък за някои доходи от трудови правоотношения

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 24, ал. 2 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Същност на данъчното облекчение

В облагаемия доход от трудови правоотношения, не се включват:

1. стойността на:

а) безплатната храна и/или добавки към нея, предоставени в натура по чл. 285 от Кодекса на труда;

б) безплатната предпазна храна и противоотровите, предоставени в натура по реда на други закони;

в) безплатната храна, предоставена в натура на: членовете на корабните екипажи - за дните в експлоатация, риболовците - за дните на улов, а на водолазите - и за дните при спускане под вода, на дежурния персонал, изпълняващ 12-часови дежурства в лечебните заведения, на операционните екипи, екипите за спешна медицинска помощ и на екипите по кръвонабиране;

г) безплатната храна, предоставена на военнослужещите и цивилните служители съгласно чл. 224, ал. 1, т. 3 и чл. 286, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и на служителите, съгласно чл. 74, ал. 2, т. 1 от Закона за Държавна агенция "Национална сигурност";

д) порционните пари, изплатени на основание на Закона за гражданското въздухоплаване, Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, Закона за Държавна агенция "Национална сигурност", Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и на сумите по чл. 204, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи;

е) ваучерите за храна, получени в размера и по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане;

Преглед

2. стойността на специалното работно облекло и личните предпазни средства, които се предоставят в натура при условия и по ред, предвидени в нормативен акт;

3. стойността на работното, униформеното и представителното облекло, предоставени при условия и по ред, предвидени в нормативен акт;

4. вещевото имущество и снаряжение, осигурени на основание на Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и Закона за Държавна агенция "Национална сигурност";

5. стойността на:

а) пътните и квартирните пари, доказани документално по реда на действащото законодателство;

б) дневните командировъчни пари, но не повече от двукратния им размер, посочен в нормативен акт;

6. допълнителните разходи за храна, които се заплащат вместо командировъчни дневни пари на работниците и служителите в автотранспортната дейност и железопътния транспорт, във вагон-ресторантите, в подвижните пощенски служби, в подвижната охрана и в други подобни дейности, при които служебната работа се изпълнява по време на пътуване до друго населено място или обект - до двукратния размер на определените в нормативен акт минимални размери на допълнителните разходи;

7. компенсационните суми по чл. 226в, ал. 1 и чл. 298а от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, по чл. 210 от Закона за Министерството на вътрешните работи и по чл. 81 от Закона за Държавна агенция "Национална сигурност";

8. обезщетенията по чл. 200, чл. 216, ал. 1, т. 1 и 2, ал. 2 и 3, чл. 222, ал. 2 и 3 и чл. 226, ал. 3 от Кодекса на труда, обезщетенията по чл. 227, 229 и 232 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, по чл. 204, ал. 4 и чл. 252 от Закона за Министерството на вътрешните работи, по чл. 74, ал. 4 и чл. 117 от Закона за Държавна агенция "Национална сигурност", по чл. 225, чл. 277, ал. 3 и чл. 354 от Закона за съдебната власт и обезщетенията по чл. 78, чл. 81б, ал. 4, чл. 82, ал. 5, чл. 85, ал. 5, чл. 104, ал. 3 и 4 и чл. 106, ал. 3 от Закона за държавния служител;

9. социалните разходи за сметка на работодателя, обложени по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане, както и разходите за транспорт от местоживеенето до местоработата за сметка на работодателя, които не подлежат на облагане, съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане;

10. еднократните помощи за лечение, предоставени от работодателя за сметка на социалните разходи - до стойността на лечението;

11. стойността на еднократните помощи, предоставени от работодателя за сметка на социалните разходи при: раждане на дете, сключване на граждански брак или смърт на член от семейството - общо до 2400 лв.;

12. направените от работодателя социални разходи до 60 лв. месечно за всяко осигурено лице за вноски/премии за допълнително доброволно осигуряване, доброволно здравно осигуряване и/или застраховка "Живот", отчетени от предприятията и търговските представителства, независимо дали извършват стопанска дейност;

Преглед

13. направените от работодателя разходи за застраховки, определени като задължителни с нормативен акт;

14. обезщетенията и помощите по част първа от Кодекса за социално осигуряване, включително изплатените на основание чл. 40, ал. 5 от същия кодекс;

15. паричните и предметните награди, получени на основание и по реда на нормативен акт;

16. паричните средства по чл. 226з и 298а от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, по чл. 204, ал. 5 от Закона за Министерството на вътрешните работи и по чл. 76, ал. 1 от Закона за Държавна агенция "Национална сигурност".

Цел на данъчното облекчение

Данъчното облекчение има социална цел.

Лица, ползващи облекчението

Физически лица, получаващи доходи от трудови правоотношения.

„Трудови правоотношения” по смисъла на § 1, т. 26 от Допълнителните разпоредби на Закона за данъците върху доходите на физическите лица са:

а) правоотношенията с работници и служители по Кодекса на труда;

б) правоотношенията с държавни служители и правоотношенията между министъра на отбраната и министъра на вътрешните работи или упълномощени от тях длъжностни лица – от една страна, и служещите в съответните министерства – от друга;

в) правоотношенията с членовете на Висшия съдебен съвет, главния инспектор и инспекторите в Инспектората към Висшия съдебен съвет, съдиите, прокурорите, следователите, административните ръководители и техните заместници в органите на съдебната власт, държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията и съдебните служители по Закона за съдебната власт, включително с кандидатите за младши съдии и младши прокурори във връзка с получаването на възнаграждение за периода на обучението им, както и правоотношенията по Закона за Конституционен съд;

г) правоотношенията между Българската православна църква или друго регистрирано вероизповедание по Закона за вероизповеданията – от една страна, и нейните (неговите) служители с духовно звание – от друга страна;

д) правоотношенията с лица, получаващи доходи от длъжности, които са изборни по силата на закон;

е) правоотношенията, свързани с наемане на работна сила от чуждестранно лице, когато трудът се полага на територията на страната, както и правоотношенията по наемане на работна сила на местно физическо лице от чуждестранно лице, когато трудът се полага извън територията на страната;

ж) правоотношенията между работодател и българско или чуждестранно физическо лице, когато тези правоотношения се установяват по договор за предоставяне на персонал между работодателя и трето лице;

з) правоотношенията по договори за управление и контрол, включително с членовете на управителни и контролни органи на предприятия;

и) правоотношенията, независимо от основанието за възникването им, със съдружници и член-кооператори, както и с акционери, притежаващи повече от 5 на сто от капитала на акционерното дружество, за полагане на личен труд в дружествата и кооперациите, в които те са съдружници, член-кооператори или акционери.

Данъчно облекчение

Данъчно облекчение за деца

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 22в от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Същност на данъчното облекчение

Данъчното облекчение представлява намаление на сумата от годишните данъчни основи за доходите от трудови правоотношения, стопанска дейност, наем, прехвърляне на права или имущество и от други източници с 200 лв. за едно непълнолетно дете, 400 лв. за две непълнолетни деца и 600 лв. за три и повече ненавършили пълнолетие деца.

Цел на данъчното облекчение

Целта на данъчното облекчение е осигуряване на финансови стимули от страна на държавата за подпомагане отглеждането на деца в България. Увеличава се реалния разполагаем доход на семействата с непълнолетни деца.

Условия за ползване на данъчното облекчение

1. За да се ползва данъчното облекчение следва да са налице едновременно следните условия за детето, за което се ползва облекчението:

1.1 да не е навършило пълнолетие (данъчното облекчение се ползва включително за годините, в които детето е родено и е навършило пълнолетие);

1.2. към 31 декември на данъчната година, детето трябва:

- да е местно лице на държава-членка на Европейския съюз или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство и
- да не е настанено за отглеждане на пълна държавна издръжка в специализирана институция за деца.

2. Данъчното облекчение се ползва с подаване на годишна данъчна декларация, при условие, че към нея е приложена писмена декларация по образец от другия родител (съответно другия приемен родител, близък или роднина), че той няма да ползва това данъчно облекчение за съответната данъчна година.

Декларация не се изисква и не се подава в случаите, когато другият родител/приеман родител/близък или роднина е неизвестен, починал, лишен от родителски права или не са му предоставени такива в случаите на развод, както и когато не е получавал доходи като едноличен търговец или доходи, подлежащи на облагане с данък върху годишната данъчна основа.

Лица, ползващи облекчението

Данъчното облекчение може да се ползва от местни и чуждестранни физически лица, установени за данъчни цели в държава-членка на Европейския съюз или на друга държава-страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство и, които лица към 31 декември на данъчната година са:

- родител, който не е лишен от родителски права, и при определени условия;
- настойник или попечител;
- член на семействата на роднини или близки - в случаите когато детето е настанено за срок не по-кратък от 6 месеца при роднини или близки по смисъла на Закона за закрила на детето, или
- приеман родител - в случаите на дългосрочно настаняване на детето за отглеждане в приемно семейство по смисъла на Закона за закрила на детето.

Данъчното облекчение за деца се ползва само от едно от посочените по-горе лица, което прилага към годишната си данъчна декларация писмена декларация по образец от другия родител, съответно от другия приеман родител, близък или роднина, че за съответната данъчна година той няма да ползва това облекчение.

Данъчното облекчение може да се ползва и от родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите на развод, при спазване на общите условия на преференцията и при представяне на писмена декларация по образец от другия родител, че той няма да ползва това облекчение за съответната данъчна година.

Обстоятелствата и условията за ползване на облекчението се декларират с декларация по образец. Когато данъчното облекчение се ползва от чуждестранно физическо лице – местно на държава – членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, се прилагат и копия на съответните официални документи, доказващи наличието на условията за ползване на данъчното облекчение, както и техният превод на български език, извършен от заклет преводач.

Данъчно облекчение

Данъчно облекчение за деца с увреждания

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 22г от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Същност на данъчното облекчение

Данъчното облекчение представлява намаление на сумата от годишните данъчни основи за доходите от трудови правоотношения, стопанска дейност, наем, прехвърляне на права или имущество и от други източници с 2000 лв. на родители, отглеждащи дете с 50 и над 50 на сто степен на увреждане, установена с влязло в сила решение на компетентен орган.

Цел на данъчното облекчение

Преглед

Данъчното облекчение за деца с определена степен на увреждане има чисто социална цел – да се подпомогнат семейства и други лица, отглеждащи дете с 50 и над 50 на сто степен на увреждане, с оглед необходимостта от по-големите финансови разходи.

Условия за ползване на данъчното облекчение

Условията за ползване на данъчното облекчение са идентични на тези при облекчението за деца.

1. За да се ползва данъчното облекчение следва да са налице едновременно следните условия за детето, за което се ползва облекчението:

1.1 да не е навършило пълнолетие (данъчното облекчение се ползва включително за годината, през която са установени видът и степента на увреждане, както и за годината на валидност на решението).

1.2. към 31 декември на данъчната година, детето трябва:

- да е местно лице на държава-членка на Европейския съюз или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство и
- да не е настанено за отглеждане на пълна държавна издръжка в специализирана институция за деца.

2. Както и облекчението за деца, така и това за деца с увреждания се ползва с подаване на годишна данъчна декларация при изричното условие, че само едно лице ползва преференцията – обстоятелство, което се декларира с декларация по образец от другия родител (съответно другия приеман родител близък или роднина), че той няма да ползва за същата данъчна година това облекчение. Декларацията се прилага към годишната данъчна декларация на лицето, което ще ползва облекчението.

Декларация не се изисква и не се подава в случаите когато другият родител/приеман родител/близък или роднина е неизвестен, починал, лишен от родителски права или не са му предоставени такива в случаите на развод, както и когато не е получавал доходи като едноличен търговец или доходи, подлежащи на облагане с данък върху годишната данъчна основи. Обстоятелствата и условията за ползване на облекчението се декларират с декларация по образец. Необходимо условие е да се приложи и копие от влязло в сила решение на ТЕЛК/НЕЛК.

Когато данъчното облекчение се ползва от чуждестранно физическо лице – местно на държава – членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, към декларацията се прилагат и копия на съответните официални документи, доказващи наличието на условията за ползване на данъчното облекчение, както и техният превод на български език, извършен от заклет преводач.

Лица, ползващи облекчението

Данъчното облекчение може да се ползва от местни и чуждестранни физически лица, установени за данъчни цели в държава-членка на Европейския съюз или на друга държава-страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство и които лица към 31 декември на данъчната година са:

Преглед

- родител на дете с 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане, който не е лишен от родителски права, и при определени условия;
- настойник или попечител на дете с 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане;
- член на семействата на роднини или близки на дете с 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане - в случаите когато детето е настанено за срок не по-кратък от 6 месеца при роднини или близки по смисъла на Закона за закрила на детето, или
- приеман родител на дете с 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане - в случаите на дългосрочно настаняване на детето за отглеждане в приемно семейство по смисъла на Закона за закрила на детето.

Данъчното облекчение за деца с 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане може да се ползва и от родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите на развод, при спазване на общите условия на преференцията и при представяне на писмена декларация по образец от другия родител, че той няма да ползва това облекчение за съответната данъчна година.

Данъчно облекчение

Намаляване на сумата на годишните данъчни основи с внесените през годината, за сметка на лицето, осигурителни вноски за пенсиониране.

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 20, чл. 23, т. 2, чл. 28, ал. 2, т. 3, чл. 49, ал. 3, т. 2 и ал. 4, т. 3 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица и чл. 9а от Кодекса за социално осигуряване.

Същност на данъчното облекчение

Данъчното облекчение се изразява в намаление на годишните данъчни основи с направените задължителни вноски за закупуване на осигурителен стаж при пенсиониране.

Съгласно разпоредбата на чл. 9а, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване за осигурителен стаж при пенсиониране се зачита времето на обучение на лицата, завършили висши или полувисше образование, ако внесат за своя сметка осигурителни вноски, изчислени върху минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване към датата на внасянето на вноските. Осигурителният стаж се зачита за времето, за което са внесени вноските, но за не повече от срока на обучение, предвиден по учебния план за завършената специалност. Когато са внесени осигурителни вноски по ал. 1 за периоди на обучение, по-малки от 5 години, лицето има право да внесе осигурителни вноски по ал. 2 за разликата до 5 години.

Съгласно разпоредбата на чл. 9а, ал. 2 от КСО за осигурителен стаж при пенсиониране се зачита и времето, за което лицата са навършили възрастта по чл. 68, ал. 1, но на които не им достигат до 5 години осигурителен стаж за придобиване право на пенсия по чл. 68, ал. 1, и са внесени осигурителни вноски, изчислени върху минималния

Преглед

осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване към датата на внасянето на вноските. За придобит осигурителен стаж правото на пенсия възниква от датата на внасянето на осигурителните вноски.

Внасянето на осигурителните вноски се извършва по банков път. Осигурителните вноски по ал. 1 и ал. 2 са изцяло за сметка на лицата и са в размера, определен за фонд "Пенсии" за лицата, родени преди 1 януари 1960 г., към датата на внасяне на вноските.

Цел на данъчното облекчение

Социална цел – за лица, които са в напреднала възраст, но на които не им достига осигурителен стаж за получаване на пенсия.

Условия за ползване на данъчното облекчение

1. Данъчното облекчение се ползва с подаване на годишна данъчна декларация, към която се прилагат копия на документите, удостоверяващи направените вноски;

2. Годишната данъчна основа за доходи от трудови правоотношения се определя от работодателя по основното трудово правоотношение на работника или служителя, като се намалява с направените от лицето лични осигурителни вноски. В този случай не е необходимо всички лични осигурителни вноски, направени от лицето, да са удържани от работодателя при изплащане на доход от трудово правоотношение. За да се ползва облекчението чрез работодателя по основното трудово правоотношение лицето следва да му представи копия на документите, удостоверяващи направените вноски в срок от 30 ноември до 31 декември на данъчната година.

Лица, ползващи облекчението

Данъчното облекчение може да се ползва от местни и чуждестранни физически лица и еднолични търговци.

Данъчно облекчение

Данъчно облекчение за дарения

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 22, чл. 23, т. 4, чл. 49, ал. 3, т. 1 и ал. 4, т. 5 и §1, т. 24 и т. 25 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Същност на данъчното облекчение

Данъчното облекчение се изразява в намаление на годишните данъчни основи за доходи от трудова дейност, от друга стопанска дейност, от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество, доходи от прехвърляне на права или имущество или доходи от други източници, с направените през годината дарения, както следва:

1. До 5 на сто, когато дарението е в полза на:

а) здравни заведения по чл. 21, ал. 2, т. 1 - 3 от Закона за здравето;

Преглед

б) лечебни заведения;

в) специализирани институции за предоставяне на социални услуги съгласно Закона за социално подпомагане, както и на Агенцията за социално подпомагане и на Фонд "Социална закрила" към министъра на труда и социалната политика;

г) специализирани институции за деца, съгласно Закона за закрила на детето, както и на домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа, съгласно Закона за народната просвета;

д) детски ясли, детски градини, училища, висши училища или академии;

е) бюджетни предприятия по смисъла на Закона за счетоводството;

ж) регистрирани в страната вероизповедания;

з) специализирани предприятия или кооперации на хората с увреждания, вписани в регистъра по чл. 29 от Закона за интеграция на хората с увреждания, както и в полза на Агенцията за хората с увреждания;

и) Българския Червен кръст;

к) културни институти, читалища, както и за целите на културния, образователния или научния обмен по международен договор, по който Република България е страна;

л) юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, с изключение на организации, подпомагащи културата по смисъла на Закона за меценатството;

м) фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници";

н) комуни за лечение на наркозависими;

о) детския фонд на Организацията на обединените нации (УНИЦЕФ).

2. До 15 на сто за дарение за културата;

3. До 50 на сто, когато дарението е в полза на Център "Фонд за лечение на деца" и/или Център "Фонд за асистирана репродукция".

Данъчното облекчение за дарения може да се ползва и за дарения, направени в полза на идентични или сходни на изброените по-горе лица, установени в друга държава-членка на Европейския съюз или държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Цел на данъчното облекчение

С данъчното облекчение се цели насърчаване на физическите лица да правят дарения в полза на определени институции и организации.

Условия за ползване на данъчното облекчение

Общият размер на данъчното облекчение не може да надвишава 65 на сто от сумата на годишните данъчни основи.

Данъчното облекчение се прилага само за дарения, извършени през съответната данъчна година.

Преглед

За даренията в непарична форма се приема, че размерът на дарението отговаря на цената на придобиване, ако придобиването е станало до три месеца от дата на дарението. В останалите случаи се приема, че размерът на дарението е пазарната цена към дата на дарението.

Данъчното облекчение се ползва с подаване на годишна данъчна декларация, към която се прилагат копия на документите, удостоверяващи, че дареното лице отговаря на условията в закона и че предметът на дарението е получен. Когато дарението е в полза на лице, установено в друга държава-членка на Европейския съюз или държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство към декларацията се прилага официален легализиран документ, удостоверяващ статута на получателя на дарението, издаден или заверен от компетентен орган на съответната чужда държава, и неговият превод на български език, извършен от заклет преводач.

Годишната данъчна основа за доходи от трудови правоотношения се определя от работодателя по основното трудово правоотношение на работника или служителя като се намалява с направените от лицето дарения, при условие че сумите са удържани при изплащане на трудовото възнаграждение от работодателя и при условие, че работникът или служителят представят в срок от 30 ноември до 31 декември на данъчната година копия от документи, удостоверяващи, че дареното лице отговаря на условията в закона и че предметът на дарението е получен.

Лица, ползващи облекчението

Данъчното облекчение може да се ползва от местни и чуждестранни физически лица.

Данъчно облекчение

Намаляване на сумата на годишните данъчни основи за лица с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност.

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл.18, ал.1 и 2, чл.23, т.1, чл.28, ал.2, т.2 чл.42, ал.3, т.1, чл.49, ал.3, т.2 и ал.4, т.1, §49 и §10а от ПЗР от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Същност на данъчното облекчение

Данъчното облекчение се изразява в намаление на годишните данъчни основи със сумата до 7 920 лева за лица с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност, определена с влязло в сила решение на компетентен орган.

Месечната данъчна основа, при авансово удържане на данък за доходи от трудови правоотношения на лица с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност се намалява с 660 лева.

Лицата с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност, дължат авансово данък за доходите от друга стопанска дейност и от наем или друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество след като облагаемият доход на лицето от всички източници на доход, придобит от началото на данъчната година и подлежащ на

Преглед

облагане с данък върху общата годишна данъчна основа, намален с удържаните или внесените за сметка на лицето задължителни осигурителни вноски, надвиши 7 920 лева.

Цел на данъчното облекчение

Данъчното облекчение има социална цел.

Условия за ползване на данъчното облекчение

Данъчното облекчение се ползва с подаване на годишна данъчна декларация, към която се прилага копие на валидно решение на ТЕЛК/ДЕЛК/НЕЛК.

При определяне на годишната данъчна основа за доходи от трудови правоотношения от работодателя по основното трудово правоотношение на работника или служителя, при условие че в срок от 30 ноември до 31 декември на данъчната година се предостави копие на валидно решение на ТЕЛК/НЕЛК.

За да се ползва преференцията при авансовото облагане на доходите от друга стопанска дейност или от наем и друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество лицето, придобиващо дохода, удостоверява степента на намалена работоспособност с валидно към датата/датите на изплащане на дохода експертно решение на ТЕЛК/ДЕЛК/НЕЛК, копие от което се представя еднократно пред платеца на дохода, когато той е задължен да удържа и внася данъка.

Данъчното облекчение се ползва за данъчната година на настъпването на неработоспособността и за данъчната година на изтичане срока на валидност на решението на ТЕЛК/НЕЛК.

Лица, ползващи облекчението

Данъчното облекчение може да бъде ползвано от местни и чуждестранни физически лица и еднолични търговци.

Данъчно облекчение

Намаляване на сумата на годишните данъчни основи с направените лични вноски за доброволно осигуряване и застраховане

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 19, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 23, чл. 28, ал. 2, т. 1, чл. 42, ал. 3, т. 3, чл. 49, ал. 3, т. 1 и ал. 4, т. 2, §1, т. 12, 13 и 14 от ДР от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Същност на данъчното облекчение

Данъчното облекчение се изразява в намаление на годишните данъчни основи с:

- до 10 на сто за лични вноски за допълнително доброволно осигуряване и
- до 10 на сто за лични вноски за доброволно здравно осигуряване и вноски по договори за застраховки „Живот“.

Цел на данъчното облекчение

Преглед

Данъчното облекчение има за цел насърчаване спестовността на физическите лица, с цел повишаване на доходите им след пенсиониране.

Условия за ползване на данъчното облекчение

Данъчното облекчение се ползва с подаване на годишна данъчна декларация.

При определяне на годишната данъчна основа за доходи от трудови правоотношения, при условие че сумите са удържани от работодателя по основното трудово правоотношение на работника или служителя и при условие че в срок от 30 ноември до 31 декември на данъчната година се предостави копие от договора със застрахователното или осигурително дружество.

Лица, ползващи облекчението

Данъчното облекчение може да бъде ползвано от местни и чуждестранни физически лица и еднолични търговци.

Данъчно облекчение

Данъчно облекчение за млади семейства

Законова регламентация на данъчното облекчение

Данъчното облекчение е регламентирано в чл. 22а от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Същност на данъчното облекчение

Данъчното облекчение за млади семейства дава възможност да се приспаднат от годишните данъчни основи лихвените плащания върху първите 100 000 лв. по ипотечен кредит за закупуване на жилище.

Данъчното облекчение може да се прилага за кредити, чийто размер е по-малък или по-голям от 100 000 лв. Когато кредитът е по-малък от 100 000 лв., размерът на данъчното облекчение е равен на направените през годината лихвени плащания по този кредит. Когато ипотечният кредит е по-голям от 100 000 лв., размерът на данъчното облекчение е равен на направените през годината лихвени плащания върху първите 100 000 лв. по този кредит. Когато ипотечният кредит е във валута, размерът на данъчното облекчение се преизчислява в български левове по курса на Българската народна банка към датата на извършването на съответните лихвени плащания.

Цел на данъчното облекчение

С данъчното облекчение се цели стимулиране на младите семейства, които нямат собствено жилище, т.е. има социална цел, като по този начин косвено се насърчава инвестирането в икономиката и развитие на банковия сектор.

Условия за ползване на данъчното облекчение

Облекчението може да се ползва, ако едновременно са изпълнени следните условия:

Преглед

1. Договорът за ипотечния кредит е сключен от лице, което има граждански брак.

Гражданският брак трябва да е сключен преди договора за ипотечен кредит и да не е прекратяван към 31 декември на годината, за която се ползва данъчното облекчение за млади семейства. Условието няма да бъде изпълнено, ако договорът за ипотечен кредит е сключен преди сключването на граждански брак или ако бракът е прекратен с развод, смърт на един от съпрузите или поради унищожаваност към 31 декември на съответната данъчна година. Данъчното облекчение за млади семейства не може да се ползва, когато договорът за ипотечен кредит е сключен от друго лице (напр. родител или друг роднина), а не от данъчно задълженото лице и/или от съпруг/а, с който/която имат сключен граждански брак.

2. Данъчно задълженото лице и/ или неговият съпруг/а не са навършили 35-годишна възраст към датата на сключване на договора за ипотечен кредит.

Условието е към датата на сключването на договора за ипотечен кредит поне единият от двамата съпрузи да не е навършил 35 години. Следователно възрастта на другия съпруг към момента на ползване на облекчението е без значение за целите на данъчното облекчение. Няма пречка облекчението да се ползва дори от съпруга, който е навършил 35 години към датата на сключването на договора, ако другият съпруг отговаря на условието на ЗДДФЛ за ненавършена 35-годишна възраст.

3. Ипотекираното жилище е единствено жилище за семейството през данъчната година.

Данъчното облекчение за млади семейства не може да се ползва, ако за обезпечение служи друго жилище, а не закупеното с кредита. Облекчението е предназначено единствено за млади семейства, които имат само едно жилище, за купуването на което са взели ипотечен кредит. Поради това то не може да се ползва, когато семейството има друг жилищен имот или идеална част от такъв имот и обратно- може да се ползва, когато семейството притежава други недвижими имоти, които не са „жилище” – ниви, гори, ливади и др.

4. Лицето представи писмена декларация от съпруга/та, че няма да ползва данъчното облекчение за съответната година (това изискване е в сила от 1 януари 2010 г.).

Ред за ползване на облекчението

Облекчението се ползва с подаването на годишна данъчна декларация за облагане на доходите на физическите лица в офиса или териториалната дирекция на НАП по постоянен адрес. Към декларацията задължително трябва да се приложи документ, издаден от банката кредитозаемател, удостоверяващ размера на направените през годината лихвени плащания по първите 100 000 лв. от главницата на ипотечния кредит за закупуване на жилище. Когато банката кредитозаемател е установена за данъчни цели в държава – членка на Европейския съюз, или в друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, документът следва да е придружен от легализиран превод на български език, извършен от заклет преводач. Условието и обстоятелствата, регламентирани в ЗДДФЛ за ползване на данъчното облекчение (сключен граждански брак, ненавършена 35-годишна възраст на поне единия от съпрузите, ипотекираното жилище е единствено за семейството), също се декларират от лицето в годишната данъчна декларация.

Преглед

Данъчното облекчение за млади семейства може да се ползва единствено с подаване на годишната данъчна декларация. Това се отнася и за лицата, които имат само доходи от трудови правоотношения и, които не са задължени да подават данъчна декларация.

Служителите в НАП проверяват данните в декларацията и приложените към нея документи. Ако в резултат на ползване на облекчението се е получил надвнесен данък върху доходите, той се възстановява на данъчно задълженото лице в 30-дневен срок от подаването на декларацията или се прихваща от непогасени публични задължения, които лицето има към държавата.

Лица, ползващи облекчението

Данъчното облекчение за млади семейства може да се ползва, както от местни физически лица, сключили граждански брак, които са закупили жилище с ипотечен кредит, така и от чуждестранни физически лица, установени за данъчни цели в държава-членка на Европейския съюз, или в друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство. Облекчението може да се ползва само при формиране на годишна данъчна основа за доходи, получени като физическо лице, и не може да се ползва при формирането на годишната данъчна основа за доходи от стопанска дейност като едноличен търговец.

VI. НАЦИОНАЛНИ ПРЕФЕРЕНЦИАЛНИ ДАНЪЧНИ РЕЖИМИ

В националното данъчно законодателство са регламентирани няколко преференциални данъчни режима с цел намаляване на административната тежест за данъкоплатците, както и отчитайки спецификата на определени отрасли, дейности или данъчно задължени лица.

Данък върху приходите на бюджетни предприятия

Законова регламентация на преференциалния данъчния режим

Данъчния режим е регламентиран в глава Тридесет и трета от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на преференциалния данъчен режим

Приходите на бюджетните предприятия от сделки по чл. 1 от Търговския закон, както и от отдаване под наем на движимо и недвижимо имущество, начислени през съответната година, се облагат с данък върху приходите в размер 2 на сто за общините и 3 на сто за останалите бюджетни предприятия.

Лица, ползващи преференциалния данъчен режим

Преференциалния данъчен режим може да се ползва от бюджетните предприятия.

По смисъла на §1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството "Бюджетни предприятия са всички лица, прилагащи бюджети, сметки за средства от Европейския съюз и сметки за чужди средства съгласно Закона за публичните

финанси, включително Националният осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса, държавните висши училища, Българската академия на науките, Българската национална телевизия, Българското национално радио, Българската телеграфна агенция, както и всички други лица, които са бюджетни организации по смисъла на § 1, т. 5 от Закона за публичните финанси”.

Данък върху дейността от опериране на кораби

Законова регламентация на преференциалния данъчният режим

Данъчният режим е регламентиран в чл. 254-260 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Същност на преференциалния данъчен режим

Лицата извършващи морско търговско корабоплаване могат да изберат дейността им от опериране на кораби да се облага с данък върху дейността от опериране на кораби, вместо с корпоративен данък, като тези избрали да се облагат с данък върху дейността от опериране на кораби, се облагат с този данък за срок не по-кратък от 5 години.

По смисъла на §1, т. 41 от Допълнителните разпоредби на Закона за корпоративното подоходно облагане „Дейности от опериране на кораби” са:

а) осъществяването на морски превоз с кораби с нетен тонаж над 100 тона, отдаването им под наем, както и продажбата на кораби - предмет на тонажно облагане, които са придобити не по-малко от 5 години преди продажбата им;

б) превози по суша, свързани с морския превоз, административни и застрахователни услуги и други услуги, предоставени на клиентите във връзка с осъществяване на морския превоз;

в) финансови операции и курсови разлики, свързани с управлението на оборотния капитал, използван за оперирането на кораби;

г) извънредни дейности, свързани с оперирането на корабите, които не попадат в обхвата на букви "а" - "в" и оборотът от тях не надхвърля 0,25 на сто от оборота от дейностите по букви "а" и "б";

д) дейности по управление на кораби въз основа на договори за управление съгласно чл. 225а, т. 1 - 7, 9 и 10 от Кодекса на търговското корабоплаване”.

Условия за ползване на данъчния режим

Данъчният режим може да се ползва от лицата, извършващи морско търговско корабоплаване, когато отговарят на следните условия :

1. са дружества, регистрирани по Търговския закон, или места на стопанска дейност на дружество, което е установено за данъчни цели в друга държава - членка на Европейския съюз, или държава - членка на Европейското икономическо пространство, съгласно съответното данъчно законодателство и по силата на спогодба за избягване на двойното данъчно облагане с трета държава не се смята за установено за данъчни цели в друга държава извън Европейския съюз или Европейското икономическо пространство;

Преглед

2. оперират със собствени или наети кораби, както и отдават под наем кораби;
3. не отказват обучението на стажанти на борда на корабите, с изключение на случаите, когато броят на стажантите в рамките на една година превишава един на 15 офицери, плаващи на корабите;
4. комплектуват екипажите си с български граждани или с граждани на други държави - членки на Европейския съюз или на Европейското икономическо пространство;
5. най-малко 60 на сто от нетния тонаж на оперираните кораби е от кораби, които плават под българско знаме или знаме на друга държава - членка на Европейския съюз или на Европейското икономическо пространство;
6. осъществяват своята дейност в съответствие с изискванията на международните конвенции и правото на Европейския съюз относно безопасността и сигурността на корабоплаването, опазването на околната среда от замърсяване от кораби и условията на живот и труд на борда на кораба.

Данъчният режим може да се ползва от и от лицата, извършващи морско търговско корабоплаване, когато управляват кораби въз основа на договори за управление и отговарят на следните изисквания:

1. за тях са изпълнени условията, посочени по-горе в т. 1, 5 и 6;
2. повече от половината от административния брегови персонал, или от екипажа е съставен от български граждани, или граждани на други държави - членки на Европейския съюз или на Европейското икономическо пространство;
3. поне две трети от тонажа на управляваните кораби се управлява от дружества, които са местни лица за данъчни цели на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Този данъчен режим не се прилага за:

1. морски кораби с нетен тонаж под 100 тона;
2. риболовни кораби;
3. кораби за развлечения, с изключение на пътническите кораби;
4. кораби, които данъчно задължените лица са предоставили за управление или по договор за бърбоут чартър, с изключение на случаите, когато са предоставени на държавата;
5. инсталации за добив на подземни богатства, нефтени платформи и кораби, извършващи драгажни дейности и дейности по теглене и влачене.

Лица, ползващи преференциалния данъчен режим

Данъчният режим може да се ползва от лицата, извършващи морско търговско корабоплаване отговарящи на нормативните изисквания.

Специален ред на формиране на данъчната основа за облагане на доходите, придобити от морско лице

Законова регламентация на преференциалния данъчен режим

Данъчният режим е регламентиран в чл. 25, ал. 3 и чл. 42, ал. 4 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Същност на преференциалния данъчен режим

Данъчният режим се състои в специален ред за формиране на годишната данъчна основа. Съгласно ЗДДФЛ годишната данъчна основа за доходите, придобити като морско лице, е 10 на сто от определената годишна данъчна основа за доходите от трудови правоотношения в останалите случаи. Когато платещт на дохода на морско лице е работодател, той има задължение за начисляване, удържане и внасяне на дължимия данък за доходите от трудови правоотношения. Работодателите периодично предоставят информация за изплатените доходи по трудови правоотношения и за данъка, удържан върху тези доходи. Възможно е платещт на дохода да няма качеството на работодател, като това е хипотезата на правоотношения по наемане на работна сила на местно физическо лице от чуждестранно лице, когато трудът се полага извън територията на страната. В този случай чуждестранното лице - платещ на дохода, няма качеството работодател, поради което задължението за внасяне на данъка е на местното физическо лице - получател на дохода, което има качеството морско лице.

Друга особеност в сравнение с общия режим на облагане на доходите от трудови правоотношения е, че размерът на авансовия данък, дължим през годината, се определя като месечната данъчна основа се умножи по данъчна ставка 1 на сто, докато при общия режим е 10 на сто.

Условия за ползване на данъчния режим

Единственото условие е данъчно задълженото лице да има качеството „морско лице”, съгласно дефиницията в Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Лица, ползващи преференциалния данъчен режим

Данъчният режим може да се ползва само от данъчно задължени лица, които имат качеството морски лица по смисъла на § 1, т. 54 от Допълнителните разпоредби на Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

„Морско лице” е физическо лице, заемащо длъжност по трудово правоотношение като член на екипажа на морски кораб, вписан в регистъра на корабите на държава - членка на Европейския съюз, независимо дали се намира на брега или на борда на кораба, притежаващо свидетелство за правоспособност и свидетелство за допълнителна и/или специална подготовка, придобито по реда на наредбата по чл. 87, ал. 1 от Кодекса за търговското корабоплаване .

Нормативно признати разходи

Законова регламентация на преференциалния данъчен режим

Данъчният режим е регламентиран в чл. 29, чл. 31, ал. 1 и чл. 33, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Същност на преференциалния данъчен режим

Преглед

Нормативно признати разходи са въведени за доходи от различни източници при формиране на основата за данъка върху общата годишна данъчна основа. Според източника на доход и конкретно определения размер, нормативно признатите разходи могат да бъдат групирани, както следва:

- Облагаемият доход от стопанска дейност на физическите лица, които не са търговци по смисъла на Търговския закон, се определя, като придобитият доход се намалява с разходи за дейността, както следва:
  - с 60 на сто за доходи от дейността на физическите лица, регистрирани като земеделски производители, за производство на непреработени продукти от селско стопанство, с изключение на доходите от производство на декоративна растителност;
  - с 40 на сто за доходи от дейността на физическите лица за производство на преработени или непреработени продукти от селско стопанство (включително от продажба на произведена декоративна растителност), от горско стопанство (включително от събиране на диворастящи билки, гъби и плодове), от ловно стопанство и от рибно стопанство;
  - с 40 на сто за авторски и лицензионни възнаграждения, включително за доходи от продажба на изобретения, произведения на науката, културата и изкуството от техните автори, както и за възнаграждения за изпълнения на артисти-изпълнители;
  - с 40 на сто за доходи от упражняване на занаят, които не се облагат с патентен данък по реда на Закона за местните данъци и такси;
  - с 25 на сто за доходи от упражняване на свободна професия или възнаграждения по извънтрудови правоотношения.
- Облагаемият доход от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на движимо или недвижимо имущество се определя, като придобитият доход се намалява с 10 на сто разходи;
- Облагаемият доход от продажба или замяна на недвижимо имущество, включително на ограничени вещни права върху такова имущество, се определя, като положителната разлика между продажната цена и цената на придобиване на имуществото се намалява с 10 на сто разходи.

Цел на преференциалния данъчен режим

Целта на преференциалния данъчен режим е улесняване в значителна степен данъчно задължените лица при определяне на дължимия от тях годишен данък. Улеснението се състои в това, че Закона за данъците върху доходите на физическите лица не изисква за определени доходи лицата документално да доказват направените от тях разходи, а в закона според вида на извършваната дейност се определят разходи в твърд размер. По този начин на лицата се спестяват разходи за водене на счетоводство и се опростява формирането на данъчната основа и облагането на доходите им. Същевременно се намаляват и разходите на администрацията, като не се ангажира административен ресурс за проверка на разходите и документите, които ги доказват.

Лица, ползващи преференциалния данъчен режим

Данъчният режим се ползва при определяне на облагаемия доход за целите на годишното и авансовото облагане на съответния вид доход, като кръгът на

Преглед

лицата, ползващи режима е обвързан с вида на извършваната дейност, тъй като нормативно признатите разходи са свързани с дейността – лица упражняващи свободни професии, артисти-изпълнители, земеделски производители, занаятчии, лица, отдаващи под наем движимо е недвижимо имущество и др.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Данъчната политика има ключово значение за постигане на правителствените цели за стимулиране на инвестициите, иновациите и новите технологии, за повишаване на енергийната ефективност и опазването на околната среда, както и за увеличаване на заетостта и развитието на човешкия потенциал на нацията. Ефективната и модерна система от данъчни преференции може в значителна степен да подпомогне успешното реализиране на целите и приоритетите на българското правителство.

В резултат на изготвения преглед на действащата система от данъчни преференции и преференциални данъчни режими, могат да се направят следните основни изводи, както и възможности за нейното усъвършенстване.

ИЗВОДИ:

1. В Закона за данък върху добавената стойност и Закона за акцизите и данъчните складове са регламентирани малко на брой данъчни преференции. Това се дължи на факта, че двата данъчни закона са напълно хармонизирани с правото на ЕС, което не предоставя големи възможности на държавите-членки за национални данъчни преференции;

2. Данъчните преференции, регламентирани в Закона за корпоративното подоходно облагане са насочени към стимулиране на инвестициите, иновациите, заетостта, както и за повишаване на енергийната ефективност. Най-голям е относителният дял на данъчните преференции за привличане на преки чуждестранни инвестиции. За стимулиране на иновациите и високите технологии е предвидена една данъчна преференция;

3. Данъчните преференции, регламентирани в Закона за данъците върху доходите на физическите лица основно са със социална цел.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА СИСТЕМАТА:

Действащата система от данъчни преференции, може да бъде усъвършенствана в следните насоки:

1. Изготвяне на анализ на ефективността на действащите данъчни преференции и облекчения;

2. Изготвяне на оценка за степента на сложност на разпоредбите, регламентиращи данъчните преференции и облекчения и практическото им приложение от данъкоплатците;

3. Замяна на неефективните данъчни преференции и облекчения с нови и по-ефективни данъчни преференции и облекчения за стимулиране на инвестициите, научно-изследователската и развойна дейност и енергийната ефективност;

Преглед

4. Изготвяне на предварителен анализ „разходи-ползи” при въвеждане на нови данъчни преференции и облекчения;

5. При въвеждане на нови данъчни преференции и облекчения дефиниране на ясни и разбираеми за данъкоплатците данъчни разпоредби, регламентиращи преференциите и облекченията.

Използвана литература:

1. International Monetary Fund. 1998. Tax Law Design and Drafting. Chapter 23, Income Tax Incentives for Investment;

2. UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development). 2000. Tax Incentives and Foreign Direct Investment. A Global Survey. Geneva;

3. USAID (United States Agency for International Development). 2004. Effectiveness and Economic Impact of Tax Incentives in the SADC Region. Technical report.

За повече информация:

Людмила Петкова – директор

Министерство на финансите

e-mail: lpetkova@minfin.bg